

ITALIJANŠČINA KOT TUJI IN KOT DRUGI JEZIK

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: italijanščina kot tuji in kot drugi jezik

Izobraževalni program gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (70/105/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film: obvezni predmet (420 ur)
maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer, modul B - petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: jazz-sodobna glasba, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul A: balet, izobraževalni program umetniške gimnazije - likovna smer, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer, modul A - glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer, modul B - petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - likovna smer:

obvezni predmet (350 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:

izbirni predmet (280 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

dr. Helena Bažec, Fakulteta za humanistične študije, UP, Alenka Ceglar, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, dr. Maja Cergolj, OŠ Lucija, Anja Humar Korečič, OŠ Komen, Nataša Kabaj Bavdaž, Zavod RS za šolstvo, Pia Lešnik Bučar, Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, dr. Metka Malčič, Fakulteta za humanistične študije, UP, dr. Darja Mertelj, Filozofska fakulteta, UL, Tea Race, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper, Kristina Stopar Jenišek, OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, Sonja Šuligoj, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper, Aleksandra Vatovec Zonta, OŠ in vrtec Ankaran, dr. Vesna Vojvoda Gorjan, OŠ Elvire Vatovec Prade, Udovič Suzana, OŠ Elvire Vatovec Prade, dr. Anja Zorman, Fakulteta za humanistične študije, UP.

JEZIKOVNI PREGLED: Dragica Perme

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-italijanscina-kot-tuji-in-kot-drugi-jezik-gim-si-dv-kl-ek-ek-si-teh-teh-si-um-um-si.pdf

CIP

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID [247496195](#)

ISBN 978-961-03-1038-9 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določi učni načrt italijanščina kot tuji in kot drugi jezik za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu italijanščina kot tuji in kot drugi jezik za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
- I:** *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
- O:** Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

- ☐ laborerat voluptiurem
- ☐ veligna tessint
- ☐ laborerat voluptiurem
- ☐ veligna tessint
- ☐ veligna tessint
- ☐ laborerat voluptiurem
- ☐ veligna tessint

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

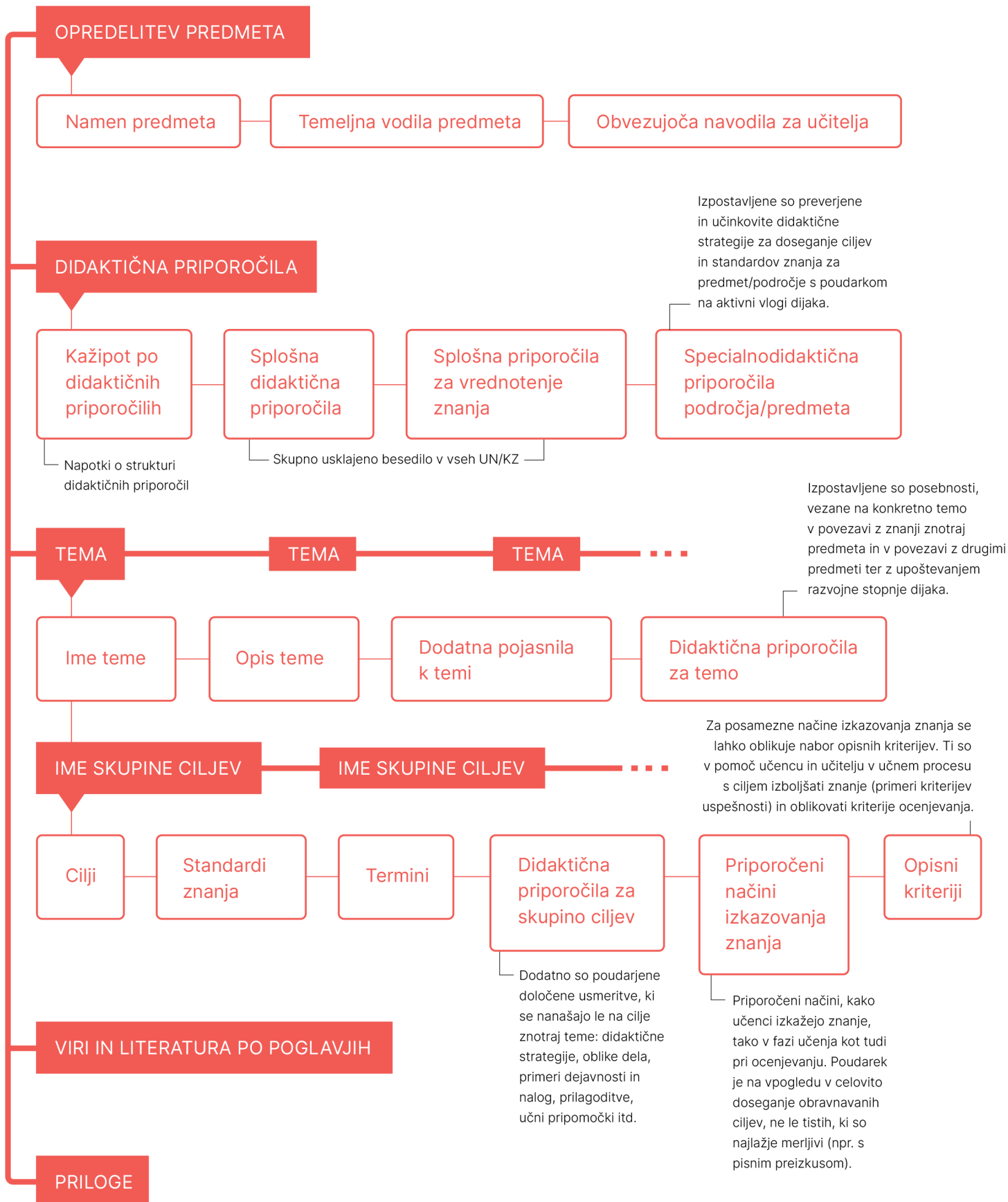
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redakction, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	10	INTERAKCIJA	85
Namen predmeta.....	10	SPLETNA INTERAKCIJA	85
Temeljna vodila predmeta	11	POSREDOVANJE	85
Obvezujoča navodila za učitelje	11	RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	85
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	12	SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI	86
Kažipot po didaktičnih priporočilih	12	PRILOGE	87
Splošna didaktična priporočila	12	Priloge po poglavjih	87
Splošna priporočila za vrednotenje znanja ...	14	Specialnodidaktična priporočila	
Specialnodidaktična priporočila		področja/predmeta	87
področja/predmeta	15	SPREJEMANJE	87
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	23	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO	87
SPREJEMANJE.....	24		
Razumevanje ustnega izražanja in			
avdiovizualnega gradiva	25		
Bralno razumevanje	30		
TVORJENJE	35		
Ustno izražanje	36		
Pisno izražanje	41		
INTERAKCIJA.....	46		
Ustna interakcija	47		
Pisna interakcija	54		
Spletna interakcija	58		
POSREDOVANJE	61		
Posredovanje	62		
RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	65		
Raznojezičnost in medkulturnost	66		
SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI.....	71		
Jezikovna zmožnost	72		
Sociolingvistična zmožnost.....	76		
Pragmatična zmožnost	79		
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	83		
Opredelitev predmeta.....	83		
Didaktična priporočila	83		
SPREJEMANJE	84		
TVORJENJE.....	84		
PISNO IZRAŽANJE	84		

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Italijanščina kot tuji in kot drugi jezik je obvezni splošnoizobraževalni predmet v gimnaziji, ki se izvaja kot drugi tuji jezik in kot drugi jezik na narodno mešanem območju slovenske Istre od 1. do 4. letnika. V izbirnem delu programa se poučuje kot tretji ali četrti tuji jezik.

Obseg ur in pričakovana raven znanja italijanščine po skupnem evropskem jezikovnem okviru (SEJO, 2023) sta prikazana v preglednici 1.

Preglednica 1: Obseg ur in pričakovana raven znanja italijanščine glede na status predmeta

Status predmeta	Drugi jezik in drugi tuji jezik (Modul I)	Drugi tuji jezik, začetni (Modul II)	Drugi, tretji tuji jezik, začetni (Modul III–IV)	Tretji, četrti tuji jezik, začetni (Modul V)
Obseg ur	420	420	210–315	70–140
Raven po SEJO	B1–B2	B1–B2	B1	A1–A2

Cilji predmeta se uresničujejo z jezikovnim poukom, ki vključuje tudi književne vsebine. Razvijanje splošnega jezikovnega znanja in sporazumevalne zmožnosti poteka ob podpori jezikovnih dejavnosti in strategij ter štirih sporazumevalnih načinov: sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja. Pri pouku se dijaki usposabljaajo za učinkovito sporazumevanje v italijanskem jeziku, kar jim omogoča boljše razumevanje sebe in okolja, v katerem živijo. Pouk krepi medkulturni dialog in spodbuja razvijanje pozitivnih stališč do manjšinske (italijanske) kulture in jezika ter razvija strpnost in sodelovalnost v dvo- in večkulturnem okolju. Predmet nadgrajuje učni načrt za italijanščino kot drugi jezik v osnovni šoli na narodno mešanem območju slovenske Istre.

Učenje italijanščine kot tujega jezika v gimnazijskem programu prispeva k razvijanju celostne sporazumevalne zmožnosti v več jezikih. Pripomore k avtonomnemu vseživljenjskemu učenju jezikov, večji odprtosti, razumevanju in sprejemanju drugačnosti, intelektualni širini, fleksibilnosti ter družbenemu udejstvovanju posameznika kot raznojezičnega in raznokulturnega govorca. Znanje italijanščine in razumevanje kulture sosedskega, italijanskega govornega prostora ter vpetost italijanščine v slovenske kulturnozgodovinske okvire in današnji evropski prostor dijaku omogočajo dostop do informacij v italijanskem jeziku, sporazumevanje, potovanje, sodelovanje ter delovanje na številnih družbenih in izobraževalnih področjih, kot so mednarodna izmenjava dijakov, opravljanje prakse in sodelovanje na tekmovanjih tako na sosedski, regionalni kot mednarodni ravni. Znanje italijanščine dviguje raven konkurenčnosti posameznika na izobraževalnem, javnem in poklicnem področju.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Učenje in usvajanje italijanščine v sporazumevanju in za sporazumevanje pomeni učenje in poučevanje italijanščine v realnih življenjskih kontekstih. Učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije, posredovanja ter raznojezičnosti in raznokulturnosti spodbujajo aktivno vlogo dijaka v vseh fazah učenja. Naloge pri pouku so osredinjene na dijaka in učenje, omogočajo mu stik z avtentičnim jezikom in ga spodbujajo za reševanje koristnih, skupnih opravil, pri katerih pozornost ni usmerjena zgolj v učenje jezikovnih struktur.

Projektno, problemsko in medpredmetno zasnovane dejavnosti dijaku omogočajo doseganje in izkazovanje kompleksnejšega znanja ter sledijo skupnim ciljem, ki jih smiselno umestimo v pouk. Učitelj soustvarja in spodbuja kulturo vključevanja vseh dijakov v pouk, pri čemer upošteva, da je znanje dijaka skoraj vedno neuravnoteženo in ni linearno pri posameznih sporazumevalnih načinih.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Znanje dijakov ob vstopu v gimnazijski program je lahko na začetni ali nadaljevalni ravni. Pouk se prilagodi, tako da vsakemu dijaku omogoča nadgradnja obstoječega jezikovnega znanja in ohranjanje motivacije za nadaljnje razvijanje sporazumevalne zmožnosti. Tako učitelj kot dijak pri pouku v čim večji meri uporabljata italijanščino kot jezik sporazumevanja.

Italijanščina je maturitetni predmet, pri katerem je pričakovana raven znanja B1 na osnovni in B2 na višji ravni. Raven B1 je mogoče doseči s 420 urami gimnazijskega programa (italijanščina kot tuji jezik), raven B2 pa s 420 urami gimnazijskega programa, ki sledi 624 uram učenja italijanščine v osnovni šoli (italijanščina kot drugi jezik).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih preišči, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnana na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

I. Sodobni vidiki učenja in poučevanja drugega in tujega jezika

Sodoben pouk italijanščine kot drugega in tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Osnovan je na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja s timskim in medpredmetnim poukom, projektnimi, problemskimi, raziskovalnimi in drugimi oblikami poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh udeleženi na način povezovanja konceptov med predmeti in znotraj njih omogoča razvoj povezanega in celovitega znanja.

Sodelovalne oblike pouka izboljšajo kakovost medsebojnih odnosov in pomembno prispevajo k večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, predsem večšin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na dijaka in učni proces ter upošteva dijakovo osebnost, predznanje, zanimanja, učni stil in vrednote ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Za učinkovito učenje italijanščine kot drugega in tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti. Ta v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okvirju (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcev posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in vplivajo drug na drugega. Zato je raznojezičnost predvsem predpogoj za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij.

II. Raznolikost pristopov

Pouk italijanščine kot drugega in tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki dijaka opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira učenje učenja. Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- » razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne zgolj slovnice in poznavanja besedišča,
- » osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- » poudarek na tekočnosti, pri čemer so napake sestavni del učnega procesa,
- » spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za dijaka smiselnih situacijah,
- » na dijaka in učenje osredinjen pouk, ki izhaja iz dijakovega znanja ter sledi njegovim potrebam in interesom,
- » vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku italijanščine kot drugega in tujega jezika je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, pri čemer je nujno upoštevati starostno stopnjo dijakov in njihove potrebe, cilje pouka ter druge dejavnike. Poučevanje drugega in tujega jezika naj bo predvsem **osmišljeno in kontekstualizirano**, posnema naj **avtentično rabo jezika** z jasnim komunikacijskim namenom.

Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. *Content and Language Integrated Learning*), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. Zaradi vse večje razdrobljenosti vsebin je povezovanje predmetov način, kako dijake najučinkoviteje pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih pričakuje sposobnost povezovanja idej in reševanja problemov. Tovrstno poučevanje sloni na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, terja intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, sposobnega razumevanja različnih pogledov. Z njim dijake spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi

za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim učenjem. Z vnašanjem elementov medkulturnosti in večjezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter dijake spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah.

Pri vsem tem je ključno ustrezno načrtovanje pouka, ki poleg izvedbe vključuje tudi sprotno spremljanje dosežkov in napredka kot tudi preverjanje in ocenjevanje znanja. Učitelj načrtuje tudi rabo ustreznih podpornih strategij, diferenciranih dejavnosti in gradiv, ki podpirajo doseganje jasno načrtovanih jezikovnih in drugih ciljev. Pri tem je poudarek na ravnovesju med tekočnostjo, jezikovno pravilnostjo in ustreznostjo. Učitelj kot razmišljujoči praktik svoje delo ves čas evalvira in posledično po potrebi ustrezno spreminja, posodablja in izboljšuje.

Pri pouku, osredinjenem na dijaka in učenje, učitelj dijakom predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se bodo dijaki samostojneje in učinkoviteje učili italijanščino kot drugi ali tuji jezik, in jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij dijakom pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj dijakom razloži njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog oz. konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo raznolike in zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, kleščanje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd., in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, se bo to odražalo na načinu učenja dijakov.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), s katerimi načrtuje in vrednoti učenje, uravnava čustva, motivacijo in odnos do učenja ter išče stike za večjo izpostavljenost in interakcijo v drugem in tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je dijakova avtonomnost.

III. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri drugem in tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri italijanščini kot drugem in tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenje drugega in tujega jezika. Ta je tesno povezana s stališči do drugega ali tujega jezika, ki so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na dijakovo dojetje jezika in učenja ter se v času šolanja lahko spreminjajo. Zato je smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje učenčevih stališč, kot npr. vloga družine, vrstnikov, okolja, učiteljev, vrednot, medijev, ipd. Poznajo in uporabljajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih, ki so povezani z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje drugega in tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Dijake lahko poganja integrativna motivacija (tj. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja) ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika izven šole in za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj razume, kaj posameznega dijaka motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje drugega in tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, dijak kot aktivni udeleženec v učnem procesu in soustvarjalec pouka, zavedanje lastnega učenja, formativno spremljanje ipd.).

Na dijakovo motivacijo in stališča vplivajo:

- » predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- » izkušnje z učenjem jezika,
- » učni pristopi in metode,
- » družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju,
- » starost in spol, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja drugega ali tujega jezika idr.

Dijaki bodo bolj motivirani, če bo pouk drugega in tujega jezika osmišljen, jim bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Tako učitelj kot dijak prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

IV. Diferenciacija in individualizacija

Dijaki vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi zmožnostmi, pristopi k učenju, stališči in različno motivacijo za učenje drugega ali tujega jezika. Nujno je torej poskrbeti za kakovosten proces izobraževanja dijakov z raznolikimi zmožnostmi in potrebami ob hkratnem zagotavljanju skrbi za vzpostavljanje ustrezne socialne klime. Če želimo, da dijaki kar najbolj napredujejo, je treba učni proces ustrezno prilagajati.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Z učno diferenciacijo je mišljena predvsem organizacija pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in zmožnostim posameznih dijakov, medtem ko je učna individualizacija v prvi vrsti didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in zmožnosti dijakov, da se lahko vsakemu omogoči optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti dijakov, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelj lahko sistematično in dosledno odziva na razlike med dijaki, a pri tem zasleduje uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji je poučevanje osredotočeno na dijaka, saj temelji na predpostavki, da vsi dijaki ne doživljajo učenja enako. Poznati mora njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Pouk diferenciramo in/ali individualiziramo s prilagajanjem:

- » vsebine: npr. branje besedil na različnih zahtevnostnih ravneh ali dodatno podprto v obliki vizualnih pripomočkov,
- » procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo ipd.
- » izdelkov: npr. predstavitev znanja v ustni ali pisni obliki,
- » učnega okolja: zanj je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v drugem ali tujem jeziku in v katerem je vseskozi na voljo dostop do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki predvidevajo aktivno vključevanje dijakov. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti dijakov in razlike med njimi, bolj lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in zmožnostim.

V. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in šola si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja ter iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji dijaka kot kritičnega misleca. Če želimo, da dijaki vstopajo v komunikacijo in se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki pojmuje napake kot sestavni del učenja jezika. Tesnoba in strah pri učenju in rabi drugega ali tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo drugega ali tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku drugega ali tujega jezika, odnos med dijakom in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter na pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključnega pomena učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja dijake k rabi drugega ali tujega jezika ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Ne nazadnje je pomemben cilj pouka drugega in tujega jezika zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različne materinščine in kulturna ozadja dijakov.

VI. Sporazumevalne vsebine

Vloga vsebin pri učenju drugega in tujega jezika je ključna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Dijaki lahko tako drugi in tuji jezik uporabljajo avtentično in smiselno. Tako spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo jezikovne spretnosti in stališča ter vrednote.

V pouk drugega in tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članke, intervjuje, leposlovna dela ipd.) in multimodalne vire (npr. avdio- in videoposnetke). Da bi dijaki lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko besedne (npr. vodená vprašanja ali parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

Vsebine so lahko splošne ali predmetno specifične oziroma strokovne. Pomembno je, da odražajo aktualne in za dijaka relevantne izzive in situacije. Vključujejo skupne cilje in oblikujejo stališča in vrednote, pomembne za posameznikov razvoj.

Med splošne sporazumevalne vsebine spadajo npr.

- » osebna identiteta,
- » bivanje in vsakodnevno življenje,
- » potovanja in prosti čas,
- » medosebni odnosi in počutje,
- » skrb za zdravje in telesno nego,
- » nakupovanje, potrošništvo in trajnostni razvoj,
- » hrana in pijača,

- » izobraževanje in delo,
- » javni prostori in storitvene dejavnosti,
- » narava, okolje in okoljske spremembe,
- » znanost, digitalizacija, tehnologija in množični mediji,
- » države, kulture in jeziki (medkulturnost, slovenščina in Slovenija v odnosu do drugega oz. ciljnega jezika in dežele).

Splošne sporazumevalne vsebine dijaki spoznavajo in nadgrajujejo po načelu spiralnosti. Poleg teh so pomembne tudi vsebine drugih predmetnih in strokovnih področij ter vsebine, ki se navezujejo na skupne cilje (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; podjetnost, digitalna kompetentnost, zdravje in dobrobit ter trajnosti razvoj). Takšen način poučevanja vodi do celostne obravnave vsebin, saj spodbuja tudi miselne procese višjih taksonomskih ravni, razvijanje pozitivnih stališč in sposobnost kritičnega mišljenja. Obravnava vsebine, kot je npr. varovanje okolja, spodbuja dijake k razmišljanju o etičnih načelih (pravičnosti, enakopravnosti in sočutju) in izražanju stališč v drugem in tujem jeziku, kar vodi v poglobljeno razumevanje jezika in celosten razvoj jezikovnih zmožnosti.

VII. Digitalna učna okolja

Digitalna učna okolja ponujajo učiteljem in dijakom številne možnosti za poučevanje in učenje italijanščine. Čeprav na spletu veliko gradiva, je ključnega pomena, da učitelji izbere ustrezno, primerno in kakovostno gradivo ter učna okolja. Pri tem je treba upoštevati cilje pouka, starost, predznanje dijakov in njihove individualne potrebe.

Za razvijanje vseh sporazumevalnih dejavnosti lahko učitelji uporabljajo različne digitalne platforme in orodja. Spletne platforme za učenje jezikov ponujajo interaktivne vaje, slovnice, besedišča in druge učne vsebine, primerne za samostojno učenje ali kot dodatek k pouku v razredu. Spletni slovarji in prevajalniki so nepogrešljivi pri hitrem iskanju pomenov besed in posamičnih stavkov ali povedi. Za razvijanje sposobnosti poslušanja in razumevanja govorne italijanščine lahko učitelji uporabljajo italijanske videoposnetke, italijanske podcaste in pesmi. Pri tem je pomembno, da izberejo vsebine, primerne starosti in jezikovni ravni dijakov. Poleg jezikovnih veščin je pomembno, da dijaki spoznajo tudi italijansko kulturo. Za to lahko uporabijo spletne strani z informacijami o italijanski zgodovini, umetnosti, kulinariki in običajih. Dijaki lahko z različnimi orodji ustvarjajo lastne digitalne vsebine v italijanščini, kot so predstavitve, plakati, videoposnetki ali spletne strani. To jim omogoča, da aktivno uporabljajo jezik in razvijajo tudi svoje ustvarjalne sposobnosti.

Umetna inteligenca (UI) odpira nove možnosti za poučevanje jezikov. Učitelji lahko uporabljajo UI za personalizacijo učenja, avtomatizacijo nekaterih nalog (npr. popravljanje slovničnih napak) in za ustvarjanje interaktivnih vaj. Vendar je treba biti pri uporabi UI kritičen in se zavedati, da ta ne more nadomestiti človeškega učitelja.

Pri uporabi digitalnih tehnologij morajo dijaki poskrbeti za varnost svojih podatkov. Učitelji naj jih opozorijo na nevarnosti, ki pretijo na spletu, in jih naučijo, kako se zaščititi.

Digitalna učna okolja ponujajo veliko možnosti za poučevanje italijanščine. Učitelji morajo biti pri izbiri gradiv in orodij pozorni na kakovost, primernost in cilje pouka. Prav tako je pomembno, da dijake naučijo kritične uporabe digitalnih tehnologij in jih opozorijo na varnostne vidike.

VIII. Umeščenost skupnih ciljev pri predmetu

Skupni cilji predstavljajo znanja, veščine in zmožnosti, ki so temeljna za uspešno delovanje posameznika v kompleksnih in hitro spreminjajočih se okoliščinah (gl. Ahačič in drugi, 2024). Uresničujejo se v predmetnih učnih ciljih, vsebinah ali pristopih k poučevanju. Skupni cilji pri predmetu italijanščina so umeščeni v predmetnih ciljih, sporazumevalnih vsebinah ter specialnodidaktičnih priporočilih.

Zaradi narave predmeta je največ skupnih ciljev v predmetne cilje umeščenih s področja jezik, državljanstvo, kultura in umetnost, zlasti s podpodročja jezik. Ti vključeni skupni cilji poudarjajo pomen razvijanja celostne sporazumevalne zmožnosti z dijakovim celotnim jezikovnim repertoarjem. Umeščenost skupnih ciljev v predmetne je predstavljena v naslednjih preglednicah, podrobneje pa je obrazložena v didaktičnih priporočilih pri posamezni temi oz. skupini ciljev.

Skupne cilje s področja **jezik, državljanstvo, kultura in umetnost** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri vseh temah v učnem načrtu, tako da dijak:

Tema	Področje: jezik, državljanstvo, kultura in umetnost
Sprejemanje	nadgrajuje strategije razumevanja ustnega izražanja z uporabo različnih vrst in namenov poslušanja/gledanja besedil in avdiovizualnega gradiva ter spoznava raznoliko terminologijo. Za razumevanje zahtevnejših in daljših besedil si pomaga s sobesedilom, jezikovnimi in nejezikovnimi oporami, ki jih pozna iz drugih jezikov in predmetnih področij; (1.1.2.1, 1.1.3.2) razvija zmožnost bralnega razumevanja besedil z znanimi vsebinami. Pri tem razvija in uporablja bralne strategije za razumevanje, analiziranje in vrednotenje raznolikih gradiv. (1.1.4.1)
Tvorjenje	razvija ustno in pisno izražanje, povzema vsebine znanih tem in tem iz svojega interesnega področja v različnih besedilnih vrstah; (1.1.1.1) intuitivno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti; (1.3.1.1) razvija domišljijo, pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih. (1.3.3.1)
Interakcija	razvija in uporablja interakcijske strategije ter zmožnosti za spoštljivo, nenasilno in učinkovito komunikacijo. (1.1.5.1)
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	uporablja vse jezikovno znanje oz. svoj jezikovni repertoar; (1.1.3.2) izraža osebni odziv sogovornem na ustvarjalna besedila. Intuitivno ali zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih; (1.3.1.1, 1.3.4.1) razvija zmožnost prožnega menjavanja jezikov iz svojega raznojezičnega repertoarja, kar mu olajša sporazumevanje v večjezičnem okolju. Uporablja znanje prvega in/ali učnega jezika ter drugih tujih jezikov; zna primerjati jezike, ki se jih uči, razpozna podobnosti in razlike med njimi. Zaveda se podobnosti in razlik ter je pozoren tudi pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani idr.; (1.1.3.1, 1.1.3.2) uporablja vse svoje znanje, svoj jezikovni repertoar, prilagaja se spremembam; (1.2.5.1) vzpostavlja odnos do kulture in umetnosti. (1.3.1.1)
Sporazumevalne jezikovne zmožnosti	zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov; (1.1.3.1) uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika. (1.1.3.2)

Skupne cilje s področja **trajnostnega razvoja** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah v učnem načrtu tako, da dijak:

Tema	Področje: trajnostni razvoj
Tvorjenje	razvija odgovoren odnos do narave in se zaveda odgovornosti za trajnostno delovanje. (2.1.3.1 2.4.3.1)
Interakcija	aktivno se povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost; (2.4.2.1) kritično presoja informacije in potrebe o trajnostnem razvoju. (2.2.2.1)
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	upoštevata etična načela pravičnosti, enakopravnosti in sočutja; (2.1.2.1) v mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost. Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in predlaga ideje in rešitve. (2.4.2.1, 2.3.3.1)

Skupne cilje s področja **zdravja in dobrobiti** kot del predmetnih ciljev razvijamo v učnem načrtu, tako da dijak:

Tema	Področje: zdravje in dobrobit
Sprejemanje	razvija spretnosti aktivnega poslušanja. (3.3.2.1)
Tvorjenje	spozna tudi lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja. (3.1.3.1)
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	razvija spretnosti aktivnega poslušanja, (3.3.2.1) zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjih in širših okoljih, bogastva kulturne raznolikosti družbe, pomena strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti. (3.3.1.2)

Skupne cilje s področja **digitalne kompetentnosti** (gl. DigComp 2.2, Vuorikari idr., 2023) kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah v učnem načrtu, tako da dijak:

Tema	Področje: digitalna kompetentnost
Sprejemanje	razvija in uporablja strategije sprejemanja, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja. (4.1.1.1) (gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn) (digitalna kompetentnost 1.1).
Tvorjenje	uporablja gradivo v digitalnem okolju, ga analizira, primerja in vrednoti njegovo verodostojnost ter zanesljivost. Po predstavitvi odgovarja na jasno in razločno postavljena vprašanja. (4.1.1.1), (4.1.2.1) (gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn) (digitalna kompetentnost 1.1) ter DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89) (digitalna kompetentnost 1.2).
Interakcija	z uporabo različnih digitalnih tehnologij razvija zmožnost spletne interakcije (4.2.1.1) gl. DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mawgrwf) (digitalna kompetentnost 2.1), pri tem prilagaja svoje sporazumevanje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini (4.2.5.1), gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/ueqzebf) (digitalna kompetentnost 2.5).

Skupne cilje s področja **podjetnosti** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah: pri interakciji in posredovanju, tako da dijak:

Tema	Področje: podjetnost
Interakcija	sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami; (5.3.4.1) aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje v novih avtentičnih situacijah; (5.3.5.3) si prizadeva za učinkovito komunikacijo. (5.2.4.3)
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	pri posredovanju pri sporazumevanju in posredovanju konceptov sodeluje z različnimi posamezniki; (5.3.4.1) sodeluje in moderira v skupini, spodbuja druge pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost; (5.3.1.1) morebitne spore rešuje konstruktivno; (5.3.4.2) aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje; (5.3.5.3) uporablja vse svoje znanje, svoj jezikovni repertoar, prilagaja se spremembam. (5.3.3.2)

Dejavnosti, ki dijakom omogočajo razvoj podjetnostne kompetence, temeljijo na ustvarjanju priložnosti za reševanje realnih problemov, sodelovanju in ustvarjalnem razmišljanju. Delo naj poteka v skupinah, kjer si dijaki razdelijo vloge in se učijo sodelovanja, komunikacije in mreženja. Dijak je v čim večji meri vključen v proces prepoznavanja problema, priprave nabora možnih rešitev problema, izbire najoptimalnejše rešitve na osnovi predhodno zastavljenih kriterijev, razvijanja možne rešitve. Pomembno je, da dijak načrtuje in upravlja različne vire (npr. materialne, finančne, zunanje osebe kot vir znanja ...). Učitelj naj spodbuja dijake, naj se učijo na podlagi izkušenj, presojo svoje odločitve in ovrednotijo rezultate. S takšnim pristopom bodo dijaki razvijali ustvarjalnost, odgovornost, prilagodljivost in sposobnost prenosa idej v prakso.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Sprejemanje (tj. sprejem, procesiranje in razumevanje ustnih in pisnih besedil ter avdiovizualnega gradiva) zajema dve skupini ciljev: a) razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva in b) bralno razumevanje, pri čemer pri obeh skupinah preverjamo razumevanje standardnega jezika.

Dijak pri razumevanju ustnega izražanja sprejema in procesira govorjeno besedilo, ki ga tvori ena ali več oseb, v živo ali posneto. Pri vidnem sprejemanju (branju in gledanju nebesednih elementov besedila) dijak sprejema, procesira in razume pisna besedila, ki jih tvori ena ali več oseb. Pri razumevanju avdiovizualnega gradiva dijak gleda avdiovizualne posnetke in uporablja multimedije s podnapisi, sinhronizacijo ali brez njih. Pri tem bogati svoj jezikovni repertoar, ki vključuje besedišče in jezikovne strukture, ustrezne za sporazumevalne potrebe na ravni B1/B2.

Razvija zavedanje o ustaljenih oziroma pričakovanih vzorcih in normah vljudnega sporazumevanja. Prepozna vrste vnosnih besedil (slušna ali bralna, govorjena v živo ali posneta in/ali posredovana po medijih), ki so lahko tudi avtentična, daljša, občasno kompleksna in abstraktna, in jih kritično presoja.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Strategije – Dijak naj razvija tudi strategije sprejemanja (kot so iskanje podatkov, sklepanje o pomenu neznanih besed, prepoznavanje glavnih misli, dejstev, stališč idr.). Dijak nadgrajuje bralno razumevanje z učinkovito rabo referenčnih orodij (npr. priročniki, slovarji).

Vrednotenje – Učitelj spremlja, preverja in ocenjuje dijakovo razumevanje različnih vnosnih besedil.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju sprejemanja učitelj ponudi dijaku raznolika in avtentična besedila. Vsebine besedil izhajajo iz različnih področij, s čimer dijak spoznava tudi strokovno terminologijo (SC (1.1.2.1)) in zna analizirati ter vrednotiti vsebino besedil. (SC (1.1.4.1)) Zaveda se, da različne jezike lahko opisujemo podobno, zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpoznava podobnosti in razlike med njimi (1.1.3.2). Razvija spretnosti aktivnega poslušanja. (SC (3.3.2.1)) Razvija in uporablja strategije sprejemanja, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja (SC (4.1.1.1)), gl. DigComp 2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>).

Splošno razumevanje ustnega izražanja vključuje tako razumevanje v živo, (spo)razumevanje iz oči v oči kot tudi oddaljeno različico tega. Poleg razumevanja govorjenega besedila zajema tudi elemente, kot so mimika in

gestikulacija ter slušno-glasovne značilnosti, kot so intonacija, ritem, pavze, višina in jakost glasu. Pri tem pojmu imamo v mislih enosmerno razumevanje in ne interakcije, ki jo obravnavamo v ločenem poglavju.

Pojem splošnega bralnega razumevanje obsega informativno branje, s katerim si bralec oblikuje prvi vtis o napisanem, selektivno branje, pri katerem prepozna bistvene informacije besedila ali išče specifične informacije, in podrobno branje, s katerim želimo dobiti poglobljen in celovit vpogled v obravnavano vsebino.

Strategije za razvijanje splošnega razumevanja ustnega izražanja vključujejo osredotočanje na ključne ideje in glavno sporočilo, ugotavljanje stališča, razpoloženja in namenov govorca na podlagi vsebine, jezikovnih, besednih in nebesednih značilnosti v izražanju, strpnost do nejasnosti, beleženje sosledja informacij ob poslušanju ter beleženje neznanih besed ali besednih zvez.

Za uspešno razvijanje bralnega razumevanja je pomembno tako načrtovati dejavnosti, da se dijaki seznani s strategijami pred, med in po branju. S strategijami pred branjem aktiviramo predznanje dijakov (npr. viharjenje možganov), določimo cilj branja, spoznavamo zgradbo besedila, napovedujemo vsebino in si postavljamo vprašanja. S strategijami med branjem se osredotočamo na ključne dele besedila, beležimo pomembne podatke, sklepamo o pomenu neznanih besed iz sobesedila, si postavljamo vprašanja, povezujemo z lastnim predznanjem, podčrtujemo, označujemo in se vračamo k težje razumljivim odlomkom. S strategijami po branju odgovarjamo na lastna in učiteljeva vprašanja, določamo bistvene informacije in podrobnosti, analiziramo in interpretiramo. Dijake spodbujamo k uporabi kompleksnejših strategij, kot so strategija VŽN (Kaj vem?, Kaj želim izvedeti?, Kaj sem se naučil?), Paukova strategija in metoda PV3P (preleti, vprašaj se, preberi, preglej ponovno, poročaj). Naloge pripravimo, tako da dijake seznanim in spodbujamo k rabi grafičnih organizatorjev, npr. pojmovne mreže, Vennov diagram, miselni vzorec, časovni trak in primerjalna matrika.

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA

CILJI

Dijak:

○: v vlogi aktivnega poslušalca/gledalca/občinstva razvija spretnosti aktivnega poslušanja in razumevanja različno zahtevnih govorjenih besedil in avdiovizualnega gradiva;

SC (3.3.2.1)

○: v vlogi aktivnega poslušalca/gledalca/občinstva nadgrajuje strategije razumevanja različno zahtevnega ustnega izražanja z uporabo različnih vrst in namenov ter poslušanja/gledanja različno zahtevnih besedil in avdiovizualnega gradiva. Zaveda se, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije.

SC (1.1.2.1 | 1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
• prepozna vsebino pogovora, če je izražanje počasno in jasno, razbere fraze in izraze, povezane z njegovimi neposrednimi potrebami (npr. zelo osnovni osebni podatki in podatki o družini, nakupovanje, neposredno okolje, zaposlitev); • okvirno sledi zelo počasnim in jasnim ter kratkim in preprostim družabnim izmenjavam. Prepozna vsebino pogovora, ki poteka okoli njega. Sledi preprostim napotkom, če je izražanje jasno, počasno in razločno.	• izlušči bistvo preprostih besedil o vsakdanjih vsebinah in prepozna stvarne informacije v njih, če je izražanje jasno, počasno in razločno.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
• razbere vsebino pogovora in izlušči bistvene informacije; • prepozna, če se udeleženci razprave strinjajo ali ne; • sledi različnim navodilom in razume enostavna javna obvestila, če so posredovana jasno in počasi; • dojame sporočilo o znanih vsakdanjih vsebinah, če je posredovano jasno in počasi.	• sledi pogovoru med drugimi govorniki v jasnem jeziku in izlušči bistvene podatke; • prepozna osnovne kretne nebesednega sporazumevanja; • sledi različnim navodilom in razbere pomen javnih obvestil; • prepozna nekatera stališča in namene, če so izražena v standardni italijanščini, ki poteka jasno, počasno in razločno.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
• razbere vsebino pogovora in razbere bistvene informacije; • prepozna, če se udeleženci razprave strinjajo ali ne, ter dovolj poudarjene argumente; • sledi preprostim, vizualno podprtim, govornim besedilom z znanimi, konkretnimi vsebinami; • sledi raznim navodilom in razume javna obvestila.	• sledi predstavitvi ali predavanju, ki je povezano z interesi mladostnikov ali z družbeno aktualnimi vsebinami, pri čemer razume večino informacij; • razbere časovno zaporedje navedenih dogodkov in vse druge vrste pomenskih odnosov v besedilu; • izlušči vsebino razprave, argumente za in proti ter razloge za strinjanje ali nestrinjanje; • pri najpogostejših vrstah ustnih besedil razume vsebino vidnega/povedanega (globalno in posamične informacije). Prepozna stališča in namene govornika.
RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
• izlušči glavne misli, ključne podatke in večino argumentacije kompleksnega besedila tako o konkretnih kot abstraktnih vsebinah s svojega področja in o družbeno aktualnih vsebinah, če govor spremljajo neposredni označevalci besedilne zgradbe.	• presoja vsebino in ji sledi, razbere podrobne podatke, razume argumentacijo kompleksnega besedila in razprav tako o konkretnih kot abstraktnih vsebinah s svojega interesnega področja in o družbeno aktualnih vsebinah, če govor spremljajo neposredni označevalci besedilne zgradbe.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva:

- » vrsta besedila, avdiovizualno gradivo,
- » dolžina besedila,
- » način posredovanja (počasno, razločno, s premori; standardni italijanski jezik),

- » jezikovna zahtevnost (osnovne, preproste, kompleksnejše/zahtevnejše, zahtevne/kompleksne slovnične strukture, krajši/daljši stavki),
- » zahtevnost besedišča (osnovno, preprosto, zahtevnejše),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je dijaku blizu, ustreza kognitivni ravni; abstraktnjša vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila, podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (slovenščina ali italijanščina),
- » jezik odziva na slišano in prebrano (slovenščina ali italijanščina).

Razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva

Dejavnosti za razvijanje razumevanja ustnega in avdiovizualnega gradiva dijakom omogočajo doseči stopnjo, ko razumejo izvirna besedila, na začetni stopnji učenja (A1-A2) pa prirejena govorna besedila, ki jih učitelj posreduje v živo ali z zvočnim/avdiovizualnim zapisom; poslušajo se večkrat. Zelo primerni so krajši nekajminutni zvočni posnetki (npr. podcast). Na začetnih ravneh A1-A2 naj bodo izbrana besedila preprosta in kratka, postopoma prehajamo na nekoliko daljša in zahtevnejša. Besedila so dijakom vsebinsko blizu, izhajajo iz vsakdana ter ožjega in širšega okolja.

Govorjena besedila so na nižjih ravneh krajša, posredovana v živo ali posneta (zvočni oz. videoposnetki). Na nižjih ravneh izbira učitelj konkretno, dijakom znano vsebino (nov je le jezik), kasneje pa daljša in zahtevnejša besedila, postopoma z vse več neznanimi vsebinami, ki dijakom prav z jezikom omogočajo spoznavanje novih znanj, kar nanje učinkuje spodbudno. Nabor besedišča se bogati/širi od nižjih proti višjim ravnam, enako slovnične strukture, obseg in kompleksnost vsebin.

Za razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva so na voljo strategije:

- » za prepoznavanje glavnih točk in preverjanje pravilnosti razumevanja ob oporah v sobesedilu,
- » sklepanja o sogovorčevem stališču, razpoloženju in namenih na podlagi sobesedilnih, slovničnih in besednih sporočilnih signalov,
- » izpopolnjevanja vrzeli v razumevanju,
- » pripravljanja zapiskov ob poslušanju.

Pri razvijanju razumevanja ustnega izražanja lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti.

Nabor možnih izhodiščnih zvočnih ali avdiovizualnih besedilnih vrst:

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),

- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po razumevanju ustnega izražanja:

- » odgovori na kratka vprašanja z namenom osvetlitve predhodnega znanja,
- » zapisovanje kratkih ključnih informacij, glavnih misli, vprašanj,
- » ugibanje vsebine na podlagi naslova ali nekaj ključnih podatkov,
- » zapisovanje kratkih ključnih informacij, pojmov, pojavov, neznanih izrazov, vprašanj (pisanje zapiskov),
- » izbira pravega odgovora/-ov z naborom (izbirni tip),
- » izbira alternativnega tipa (pravilno/napačno),
- » risanje, skiciranje po navodilih,
- » povezovanje vsebine povedanega s ključnimi povedmi, naslovi, številkami,
- » tvorjenje kratkih vprašanj o slišnem,
- » dopolnjevanje kratkih shem, miselnih vzorcev s ključnimi informacijami, ki povzemajo vsebino povedanega,
- » kratko povzemanje vsebine povedanega s shemo petih vprašalnic (kdo, kje, kdaj, kako, zakaj) ali z grafičnim prikazom vzrokov in posledic,
- » kratki odgovori na odprta/zaprta vprašanja o vsebini slišnega besedila,
- » različne interaktivne dejavnosti (npr. sodelovanje v dejavnostih, kjer dijaki poslušajo in se odzivajo na navodila, vprašanja ipd.),
- » poljubna kombinacija jezikovnih opravil.

Pri razvijanju sprejemanja učitelj ponudi dijaku raznolika in avtentična besedila. Vsebine besedil izhajajo iz različnih področij. Dijak razvija spretnosti aktivnega poslušanja, (SC (3.3.2.1)) spoznava strokovno terminologijo. (SC (1.1.2.1)) Zaveda se, da različne jezike lahko opisujemo podobno, zna primerjati jezike, ki se jih uči. (SC (1.1.3.2))

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in izkazujejo njihove jezikovne spretnosti.

Dijak izkaže razumevanje avdiovizualnega gradiva z nebesednim ali besednim odzivom (govornim ali pisnim) z jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » razumevanje glavnih misli in poudarkov,
- » prepoznavanje bistva sporočila v besedilu,
- » razumevanje splošnih informacij in specifičnih podatkov,
- » razbiranje zaporedja dogodkov v besedilu,
- » prepoznavanje vrste besedila,
- » razumevanje dejstev, mnenj in stališč itd.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

O: razvija bralno razumevanje besedil. Redno bere raznolika gradiva, jih poglobljeno analizira in kritično vrednoti;

SC (1.1.4.1)

O: pri razumevanju besedila razvija bralne strategije z uporabo najrazličnejših vrst in namenov branja. Išče podatke, informacije in vsebine v klasičnih in digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
• razbere vsebino kratkih, preprostih besedil z najpogostejšim besediščem, pri razumevanju si pomaga z nekaterimi pogostimi mednarodnimi izrazi; • izlušči sporočilo preprostih, vsakdanjih besedil, sporočil, pisem; • bere kratka in preprosta besedila o znanih vsebinah vključno z navodili, ki so lahko tudi vizualno podprta in v katerih prevladujejo najpogostejši vsakdanji izrazi; • prepozna tudi najpogostejše rabljene preproste vsakdanje nebesedne znake.	• bere kratka, enostavna in konkretna besedila o znanih vsebinah, napisana v jeziku, v katerem prevladujejo pogosti vsakdanji izrazi; • z okvirnim razumevanjem kratkih besedil in izjav o vsakdanjih stvarnih vsebinah si pomaga pri sklepanju o verjetnem pomenu neznanih besed, kar mu omogoči razumevanje dodatnih informacij v besedilu; • bere kratka in preprosta besedila, ki vsebujejo pogosto rabljene vsakdanje besede in preproste povedi, ki so lahko tudi vizualno podprta; • prepozna tudi vsakdanje nebesedne znake, ki ustrezajo tej ravni.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
• orientira se v besedilih in razume specifične predvidljive podatke v različnih preprostih pisnih gradivih. Razume znake in obvestila na javnih mestih in rubrike v obrazcih (npr. za prijavo izgubljene prtljage, vpis v jezikovno šolo ...); • sledi jasno izraženim preprostim navodilom, s katerimi se srečuje v vsakdanjem življenju; • razbere vsebino kratke pripovedi in opisa življenja ljudi, tvorjenih v preprostem jeziku; • izlušči bistvo kratke zgodbe, če je napisana jasno in v dovolj preprostem jeziku.	• razbere bistvene informacije v preprosti uradni korespondenci, v spletnih objavah (kratkih uradnih dokumentih, oglasih in drugih jezikovno srednje zahtevnih besedilih v časopisih in revijah) in osebnih sporočilih z razmeroma podrobnim opisom dogodkov in izkušenj; • sledi jasno izraženim navodilom (npr. navodilom na embalaži izdelkov za vsakdanjo rabo ali varnostnim navodilom); • razbere vsebino pripovedi in opisa življenja ljudi, tvorjenih v preprostem jeziku; • izlušči sporočilo in bistvene informacije kratke zgodbe, če je napisana jasno in v dovolj preprostem jeziku.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
• izlušči glavne misli, ključne podatke in preprosto argumentacijo srednje zahtevnega besedila tako o konkretnih kot abstraktnih vsebinah s svojega interesnega področja in družbeno aktualnih	• prepozna glavne poudarke in utemeljitve srednje zahtevnega stvarnega besedila o vsebinah s svojega interesnega področja ali o družbeno aktualnih vsebinah;

vsebinah, če ga spremljajo neposredni označevalci besedilne zgradbe; razbere ključne podatke in sporočilo umetnostnega besedila.	razbere sporočilo, podrobne podatke in argumentacijo besedila ter razprav tako o konkretnih kot abstraktnih vsebinah s svojega interesnega področja in o družbeno aktualnih vsebinah, če ga spremljajo neposredni označevalci besedilne zgradbe; razbere vsebino umetnostnega besedila z jasno oblikovano zgodbo v srednje zahtevnem jeziku: opise krajev, zaporedja dogodkov, utemeljevanje, neposredno in posredno izražena čustva in stališča ter sporočilo besedila.

RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD

- razbere vsebino neumetnostnega in umetnostnega besedila, če lahko težka mesta večkrat prebere;
- v besedilu prepozna diskurzne strukture, ki so izražene jasno in nedvoumno, npr. soočenje argumentov, predstavitev problema in rešitve ter odnos med vzrokom in posledico;
- razbere stvarne informacije in tiste, ki zahtevajo interpretacijo ali dedukcijo;
- pri branju korespondence, ki se nanaša na njegovo interesno področje in družbeno aktualne vsebine, hitro dojame bistvo sporočila, če je besedilo napisano v standardnem jeziku ali njemu znani različici.

RAVEN B2, STANDARD

- razbere vsebino neumetnostnega in umetnostnega besedila, tudi daljšega kompleksnega besedila s svojega strokovnega področja, če lahko težje razumljiva mesta večkrat prebere, težave mu lahko povzročajo manj pogosti idiomi (frazemi);
- v besedilu prepozna različne diskurzne strukture: soočenje argumentov, predstavitev problema in rešitve ter odnos med vzrokom in posledico;
- na hitro s preskakovanjem pregleda dolga in kompleksna besedila, v njih najde relevantne podrobnosti in se odloči, ali zaslužijo natančnejšo obravnavo;
- v besedilu razbere stvarne informacije in tiste, ki zahtevajo interpretacijo ali dedukcijo;
- pri branju korespondence, ki se nanaša na njegovo interesno področje in družbeno aktualne vsebine, hitro dojame bistvo sporočila, tudi če je besedilo napisano v pogovornem jeziku.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost bralnega razumevanja:

- » vrsta besedila,
- » dolžina besedila,
- » jezikovna zahtevnost (krajši vs. daljši stavki, osnovne, preproste, kompleksnejše/zahtevnejše slovnične strukture, osnovno/preprosto vs. kompleksnejše/zahtevnejše besedišče),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je dijaku blizu, ustreza kognitivni ravni; abstraktnejša vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila, podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (slovenščina ali italijanščina),
- » jezik odziva na prebrano (slovenščina ali italijanščina).

Dejavnosti bralnega razumevanja usposabljaajo dijaka za branje in razumevanje različnih zvrsti izvirnih besedil.

Učiteljeva naloga je tudi razvijanje različnih bralnih strategij, na podlagi katerih dijak razume prebrano besedilo, npr. po pomenskih sklopih. Učitelj usmerja dijaka, da prebere besedilo/odstavke/odlomke v celoti in se izogiba branju po posamičnih besedah. Zaradi urjenja izgovarjave in ustrezne intonacije občasno priporoča tudi glasno branje (četudi to ni branje za razumevanje).

Pri razvijanju bralnega razumevanja lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti. Sprva so te dejavnosti branje krajših besedil, pri čemer je poudarek na osnovnem besedišču. Kasneje dijaki prehajajo na nekoliko zahtevnejša in daljša besedila, ki vključujejo zahtevnejše besedišče in različne slovnične strukture.

Dijak, ki se nauči in usvoji tehnike branja, je tisti, ki zna izbrati različne bralne strategije na podlagi načrtovanega cilja:

- » preleti besedilo in ga prepozna po namenu in uporabnosti;
- » prebere besedilo, da izlušči temeljno sporočilo;
- » prebere posamezne sklope besedil in jih združuje v smiselne celote;
- » prebere besedilo, da razume podrobnosti;
- » natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke;
- » interpretira besedilo (razvija kritično razmišljanje).

Nabor možnih izhodiščnih besedilnih vrst:

- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami),
- » dialog (v dialogih/intervjujih se lahko pojavljajo sklopi, ki so razlagalni, opisni, pripovedni in/ali utemeljevalni).

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po bralnem razumevanju:

- » odgovori na kratka vprašanja z namenom aktiviranja predhodnega znanja,
- » zapisovanje kratkih ključnih informacij, glavnih misli, vprašanj,
- » ugibanje oz. sklepanje o vsebini na podlagi naslova ali nekaj ključnih podatkov,
- » zapisovanje kratkih ključnih informacij, pojmov, pojavov, neznanih izrazov, vprašanj (pisanje zapiskov),
- » izbira pravega odgovora/-ov z naborom (izbirni tip),
- » izbira alternativnega tipa (pravilno/napačno),
- » risanje, skiciranje po pisnih navodilih,
- » povezovanje vsebine prebranega s ključnimi povedmi, naslovi, številkami,
- » povezovanje vprašanj in odgovorov, naslova z besedilom, povedi in odstavka, delov povedi ipd.,
- » urejanje in razvrščanje besed in/ali delov povedi v poved, povedi v odstavke, odstavkov v besedilo ipd.,
- » dopolnjevanje povzetka izhodiščnega besedila s ključnimi informacijami, številkami, pojmi,
- » tvorjenje kratkih vprašanj o prebranem,
- » dopolnjevanje kratkih shem, miselnih vzorcev s ključnimi informacijami, ki povzemajo vsebino prebranega,
- » dopolnjevanje besedila s stavki ali deli stavkov,
- » kratko povzemanje vsebine prebranega s shemo petih vprašalnic (kdo, kje, kdaj, kako, zakaj) ali z grafičnim prikazom vzrokov in posledic,
- » kratki odgovori na odprta/zaprta vprašanja o vsebini prebranega,
- » ustvarjanje kratkih scenarijev za kratke videe o vsebini prebranega,
- » poljubna kombinacija jezikovnih opravil.

Pri razvijanju sprejemanja učitelj ponudi dijaku raznolika in avtentična besedila. Vsebine besedil izhajajo iz različnih področij. Dijaki redno berejo, analizirajo in vrednotijo vsebino besedil. (SC (1.1.4.1)) Razvijajo in uporabljajo strategije sprejemanja ter iščejo podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšujejo osebne strategije iskanja. (SC (4.1.1.1)), gl. DigComp 2.2 (<https://aplikacija.un.zrss.si/api/link/qdfrqn>).

SC (1.1.4.1) SC (4.1.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in izkazujejo njihovo razumevanje pisnih besedil. Dijak izkaže razumevanje prebranega gradiva z nebesednim ali besednim odzivom (govornim ali pisnim, na začetni ravni lahko tudi v slovenščini, sicer v italijanščini) z jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » razumevanje glavnih misli in poudarkov,
- » prepoznavanje bistva sporočila v besedilu,
- » razumevanje splošnih informacij in specifičnih podatkov,
- » prepoznavanje zaporedja dogodkov v besedilu,
- » prepoznavanje vrste besedila,
- » razumevanje dejstev, mnenj in stališč,
- » prepoznavanje glavnih tez in zaključkov v argumentativnih/utemeljevalnih besedilih (deloma A2, polno B1 in B2),
- » interpretiranje krajšega umetnostnega besedila (z izražanjem bralnih vtisov, mnenj in stališč do prebranega, povzemanjem besedila) – velja za ravni B1 in B2.

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tvorjenje vključuje govorno in pisno izražanje. Pri tej temi dijaki tvorijo govorna besedila, ki so namenjena enemu ali več poslušalcem, in pisna besedila, namenjena znanemu ali nepoznanemu naslovniku.

- » **Dijakova govorna zmožnost** se razvija pri glasnem branju, poročanju, opisovanju, razlaganju, pripovedovanju, utemeljevanju, igri vlog, spontanem govorjenju, izražanju stališč.
- » **Dijakova pisna zmožnost** se kaže pri tvorjenju raznovrstnih besedilnih vrst (pisanje dialogov, opisov, pripovedi, napotkov, razlag, utemeljitev).

Obe vrsti izražanja se razvijata stopenjsko: za povezovanjem posameznih besed v povedi sledi tvorjenje preprostejših in nato kompleksnejših besedil.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V Didaktičnih priporočilih je na voljo silabus slovničnih struktur (CILS (<https://aplikacija.unzr.si/api/link/vvpzaga>)), porazdeljenih po ravneh od A1 do vključno B2. Vsebuje tiste, ki jih mora dijak razumeti in tudi tiste, ki jih mora znati uporabljati pri različnih vrstah tvorjenja, interakcije in posredovanja. Priporočena je premišljena uporaba.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Ko načrtujemo dejavnosti za tvorjenje besedil, je ključno upoštevati jezikovno raven dijakov in temu prilagoditi cilje, naloge ter zahtevnost besedišča in slovničnih struktur. Dijaki ustvarjajo raznolika besedila z različnimi vsebinami, izražajo svoja stališča in jih argumentirajo. Pri razvijanju sposobnosti tvorjenja je bistveno, da dijake vodimo v procesu, ki vključuje pripravo, tvorjenje/pisanje/ustvarjanje besedila in povratno informacijo za njihovo samorefleksijo o ustvarjenem besedilu. Začetnike usmerjamo z vnaprej pripravljenimi vzorci in besedilnimi strukturami, medtem ko na višjih ravneh postopoma spodbujamo samostojno oblikovanje besedil.

K tvorjenju posameznega besedila pristopamo sistematično: dijake spodbujamo, da so posebej pozorni na značilnosti besedilne vrste, njeno strukturo, uporabo besedišča in slovnice. Pred tvorjenjem je smiselno analizirati avtentična vzorčna besedila. Na začetni ravni dijaki tvorijo enostavnejša besedila, kot so osebna sporočila, kratki opisi in voščila, pri čemer uporabljamo vnaprej določene strukture in vzorčna besedila, ki dijakom pomagajo pri oblikovanju svojega besedila, tako glede tekočnosti kot tudi pravilnosti. Na nadaljevalni ravni ustvarjajo daljša in vsebinsko zahtevnejša besedila, ki vključujejo tudi argumentacijo ter so strukturirana

in koherentna. Dijaki naj pri tvorjenju uporabljajo strategije, ki jim pomagajo organizirati misli, razviti ideje, poiskati informacije, zaprositi za pomoč in izboljšati besedilo.

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

○: v vlogi govorca razvija zmožnost ustnega izražanja o različnih vsebinah s svojega interesnega področja in o družbeno aktualnih vsebinah. Pri pripravi na ustno tvorjena besedila uporablja gradivo v klasičnem ali digitalnem okolju, ga analizira, primerja in vrednoti njegovo verodostojnost ter zanesljivost;

SC (4.1.1.1 | 4.1.2.1)

○: razvija zmožnost izražanja vtisov, občutij, posredovanja izkušenj, opisovanja, pripovedovanja in povzemanja vsebin v različnih besedilnih vrstah;

SC (1.1.1.1)

○: spoznava, uporablja in nadgrajuje tvorbnne strategije.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
- se opiše, pove, kaj dela in kje živi. Če se lahko pripravi vnaprej, v zaporedju preprostih stavkov opiše vsakdanje značilnosti svojega življenja. Tvorí preproste, večinoma nepovezane fraze o ljudeh in krajih; - poimenuje predmet (na sliki ali v prostoru), njegovo obliko in barvo z osnovnimi besedami, frazami in ustaljenimi izrazi; - posreduje zelo kratko izjavo.	- se opiše, pove, kaj dela in kje živi. V zaporedju preprostih stavkov s preprostimi besedami opiše vsakdanje dogajanje v svojem življenju. Tvorí preproste, večinoma povezane fraze o ljudeh in krajih; - poimenuje predmet (na sliki ali v prostoru), njegovo obliko, barvo in druge lastnosti z osnovnimi besedami, frazami in ustaljenimi izrazi; - posreduje kratko izjavo.

RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
• predstavi vsebino, povezano z njegovim vsakodnevnim življenjem, in na kratko opiše svoja dejanja, predstavi načrte, pojasni in preprosto utemelji svoja stališča. Odgovori na preprosto oblikovana vprašanja, povezana s predstavitvijo; • glede enostavnih vsakodnevnih zadev jasno izrazi glavne vtise in občutke/počutje.	• predstavi, opiše in povzema vsebine, povezane s svojimi interesnimi področji, ki jih podkrepi s konkretnimi primeri. Odgovori na zastavljena vprašanja in navede relevantne informacije; • glede enostavnejših vsakodnevnih zadev jasno in dovolj podrobno izrazi vtise, počutje, izkušnje, doda elemente kritične presoje, predlaga rešitve preprostejših problemov, daje nasvete; • razmeroma tekoče poveže neposredno pripoved ali opis v smiselno linearno zaporedje; • na kratko predstavi in pojasni svoje mnenje, načrte in dejanja. Utemelji odobravanje ali neodobravanje dejanja nekoga drugega.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
• preprosto opiše ali predstavi različne vsebine, povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi. Preproste povedi poveže v smiselno zaporedje. Pove, kaj mu je pri čem všeč in kaj ne, to utemelji in navede primere. V glavnih obrisih predstavi problem ali pojav; • ob zastavljenih vprašanj obnovi vsebino umetniškega dela, predstavi glavne like in izrazi svoje vtise.	• predstavi, opiše in povzema vsebine, povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi, ki jih podkrepi s konkretnimi primeri. Odgovori na zastavljena vprašanja in navede relevantne podatke; • podrobno in jasno izrazi vtise, občutke o doživetju, posreduje izkušnje, kritično presojo in predlaga rešitev problemov; • navede različne vidike problema oziroma pojava in preprosto predstavi stališča drugih; • obnovi vsebino umetniškega dela, predstavi glavne like in odnose med njimi ter kraj in čas dogajanja. Posreduje vtise o umetniškem delu.
RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
• razmeroma tekoče pripoveduje o svojih interesnih področjih in družbeno aktualnih vsebinah, pri čemer dovolj dobro razvija argumentacijo, da mu sogovorec večino časa brez težav sledi. Svoj pogled na vsebino utemelji z navedbo preprostih razlogov in/ali primerov. Jasno izrazi svoje občutke o doživetem in jih utemelji. Dovolj natančno pojasni bistvo neke ideje ali problema in poda relevantna navodila za izpeljavo določenega postopka; • po predhodni pripravi na kratko nagovori občinstvo/poslušalce in predstavi temo, ki mu je blizu in je družbeno aktualna. Odgovori na vprašanja o glavnih podatkih in glavnih utemeljitvah iz predstavljene vsebine.	• strukturirano pripoveduje in podrobno opiše oziroma predstavi najrazličnejše vsebine, povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualno vsebino. Pripoved ustrezno razvije in argumentira svoja stališča, pri čemer svoje ideje osvetli z dodatnimi podatki in tehtnimi primeri ter navede prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. Podrobno opiše zanj pomembne dogodke in doživetja. Informacije posreduje zanesljivo in jasno ter podrobno opiše, kako je treba izvesti določen postopek; • nagovori občinstvo/poslušalce ter dovolj tekoče in spontano odgovori na vprašanja o predstavljeni vsebini, da ga prejemnik razume brez posebnega napora.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju ustnega izražanja lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti, npr. opisovanje, predstavljanje, povzemanje ali pripovedovanje, v katerih se dijaki osredotočajo na vsebino, dogodke, like, specifično besedišče ipd. Tako dijaki razvijajo tekoče izražanje, svojo ustvarjalnost in veščine javnega nastopanja.

Pri vodenju dejavnosti ustnega izražanja (individualno delo, tudi delo v dvojicah, v skupini) učitelj:

- » skrbi za sproščeno, prijateljsko ozračje in spodbuja sodelovanje med dijaki;
- » usklajuje zahtevnost naloge z individualnimi oziroma tudi skupinskimi potrebami dijakov;
- » izmenjuje dejavnosti in skrbi za pestrost pouka;
- » diferencira naloge in jih individualizira;
- » spodbuja tudi glasno branje (kot del priprave na ustni nastop), nastopanje pred sošolci in podaja povratno informacijo;
- » spodbuja samovrednotenje dosežkov in samostojno popravljanje napak.

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst:

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po ustnem izražanju:

- » *priprava na ustno izražanje:*
 - » raziskovanje, zbiranje podatkov, slikovnega materiala, odločanje o uporabi primernih in učinkovitih orodij za predstavitev,
 - » izvajanje vaj za uspešno izveden nastop.
- » *uvodne dejavnosti:*
 - » uporaba kratkega pisnega odlomka, avdiovizualnega posnetka ipd., da si dijaki zapišejo kratke ključne informacije, zapiske, opažanja,
 - » priprava in razlaga morebitnega novega besedišča, povezanega s predstavitvijo.
- » *predstavitev:*
 - » opisovanje, povzemanje, razlaga, poročanje, pripovedovanje, igra vlog, simulacije, intervjuji ipd.

Pri ustnem izražanju gre za produkcijo govornjenih besedil, namenjenih enemu ali več poslušalcem, in pisnih besedil znanemu ali neznanemu naslovniku. Dijaki prek dejavnosti izboljšujejo tekočnost, izgovor in intonacijo. Z nizom dejavnosti za razvijanje ustnega sporočanja se učijo strukturirati svoje mnenje in ideje.

Dovolite dijakom, da uporabljajo pripomočke, kot so zapiski ali predstavitve, vendar jih spodbudite, da se ne zanašajo preveč nanje.

Dijak se pri pouku nauči tvoriti različne besedilne vrste, pri čemer se opira na že pridobljena znanja pri slovenščini in prvem tujem jeziku. (SC (1.1.1.1)) Po potrebi si pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetentnosti brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin priporočamo referenčni okvir DigComp 2.2, (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>) v katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetentnost 1.1. (SC (4.1.1.1)) Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetentnosti analiziranja, primerjanja in vrednotenja verodostojnosti in zanesljivosti podatkov in informacij v digitalnih okoljih priporočamo referenčni okvir DigComp2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89>), v katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetentnost 1.2. (SC (4.1.2.1))

(SC (1.1.1.1)) (SC (4.1.1.1)) (SC (4.1.2.1))

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in ustvarjalno rabo drugega ali tujega jezika ter izkazujejo njihove jezikovne spretnosti.

Dijak izkaže zmožnost ustnega izražanja in uporabo strategij ustnega izražanja z enogovorno dejavnostjo z jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » vsebino,
- » sporočilnost (ustreznost glede na sporočilni namen, jasnost izražanja),
- » upoštevanje značilnosti besedilne vrste,
- » besedišče (obseg in ustrezna raba),
- » obseg jezikovnih struktur,
- » jezikovno pravilnost,
- » zgradbo (stavka, odstavek, besedila),
- » koherentnost,
- » kohezijo,
- » tekočnost govora,
- » izgovarjavo,

» intonacijo,

» samostojnost itd.

Vrednotenje znanja naj bo sprotno in končno.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: razvija splošno pisno izražanje in uporabo strategij tvorjenja besedil. Tvorí povezana besedila o različnih znanih vsebinah. Pri pripravi pisnih besedil išče podatke, informacije in vsebine v različnih pisnih virih ali digitalnih okoljih, izboljšuje osebne strategije iskanja. Uporabljenó digitalno gradivo analizira, primerja ter vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin;

SC (1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 4.1.2.1)

I: razvija ustvarjalno pisanje (domišljajska besedila, preproste pesmi, reklamne oglase ali promocija ipd.). Ob tvorjenju besedil za promocijo narave razvija odgovoren odnos in se zaveda odgovornosti za trajnostno delovanje.

SC (2.1.3.1 | 2.4.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
s preprostimi frazami ali stavki kratko predstavi sebe, druge, predmete in prostore.	tvori niz preprostih stavkov o sebi in drugih, kratko opiše predmete in prostore.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
- napiše raznovrstna preprosta besedila o znanih vsebinah. V povezanih stavkih opiše enostavne vidike svojega okolja; - tvori krajše opise in pripovedi, približen oris preteklega dogajanja in osebnih doživetij.	- tvori preprosto povezana besedila o znanih vsebinah ali področjih, ki ga zanimajo. Besedila so koherentna, jasna, primerno strukturirana z jasnimi časovnimi in vzročno-posledičnimi odnosi; - predstavi prednosti in slabosti ter utemelji svoje mnenje; - opiše resnična ali izmišljena doživetja in dogodke; v preprostem povezanim besedilu opiše svoja čustva in odzive.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
- preprosto opiše ali predstavi različne vsebine, povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi. Nize preprostih povedi poveže v smiselno zaporedje. Upošteva sporočanski položaj in izrazi mnenje o predstavljeni vsebini; - tvori kratko, preprosto domišljajsko besedilo.	- napiše raznovrstna besedila o znanih vsebinah, povezanih z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi (zgodbe, opis potovanja, preprosta ocena filma ali knjige, novica, pisni sestavki/eseji o znanih vsebinah ...), ki so koherentna, jasna in primerno strukturirana. Upošteva sporočanski položaj. Predstavi prednosti in slabosti ter utemelji svoje mnenje. Za premoščanje jezikovnih ovir uporabi različne strategije (parafraziranje, sopomenke ...); - tvori domišljajsko besedila. Poda preprosto oceno umetniškega dela.

RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD

- tvori jasna besedila o svojih interesnih področjih in aktualnih vsebinah, pri čemer v manj kompleksnem jeziku povzema, poroča, navaja in utemeljuje svoje mnenje (npr. oceno filma, knjige ali televizijskega programa) in pri tem svoje trditve smiselno in dovolj spretno povezuje. V pripovednem besedilu jasno prikaže časovno zaporedje dogodkov, v utemeljevalnem besedilu pa vzročno-posledične odnose.

RAVEN B2, STANDARD

- tvori jasna in jezikovno spretno zasnovana besedila o svojih interesnih področjih in poljubnih aktualnih vsebinah, pri čemer v že dokaj kompleksnem jeziku povzema, poroča, navaja in utemeljuje svoje mnenje. Poleg tega povezuje in vrednoti podatke in trditve iz več različnih virov, razvija argumente, navaja razloge za določeno stališče ali proti njemu ter pojasnjuje prednosti in slabosti različnih možnosti. V pripovednem besedilu jasno prikaže časovno zaporedje dogodkov, četudi uporablja časovne preskoke.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Za razvijanje pisnega izražanja praviloma učitelj uporabi raznolike iztočnice in besedilne modele, ki jih je z dijaki predhodno uporabil pri razvijanju sprejemanja besedil, deloma tudi pri razvijanju ustnega izražanja. Dolžina in kompleksnost besedil, ki naj jih dijaki pišejo, sta odvisni od ravni (A1-B2), praviloma se pričakujejo kratka in krajša besedila na nižjih ravneh, na višjih pa daljša in bolj strukturirana.

Praviloma je učitelj pozoren na to, da je na voljo več ustreznih besedilnih modelov. Dijak razvija zmožnost pisnega izražanja z veliko vaje, zato mu je treba omogočiti veliko pisnih dejavnosti, od močnejše vodenih (predvsem z besedilnimi modeli, primeri besedil) do občasnega prehajanja na prosto in ustvarjalno pisanje.

Pri razvijanju pisnega izražanja lahko uporabimo različne učne tehnike oz. učne naloge in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti, npr. pisanje raznolikih zvrsti besedil, s katerimi dijaki poleg različnih vsebin prepoznavajo tudi različne oblike in slog pisanja, razvijajo svojo domišljijo in ustvarjalnost ter se znajo izražati tudi v digitalnem okolju.

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst:

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po pisnem izražanju:

» priprava na pisno izražanje:

viharjenje možganov, zbiranje idej, osvetlitev ključnih podatkov, povezanih z namenom pisnega izražanja,

premislek o ustreznem strukturiranju besedila, besedišču (npr. register), slovničnih strukturah, obliki (elementih zgradbe) in slogu pisanja,

izdelava zasnove/koncepta pisnega izdelka.

» tvorjenje pisnega izdelka:

ustvarjanje pisnega izdelka z ustrežno izbiri besedišča, slovničnih struktur, elementov zgradbe glede na vsebino pisnega sestavka.

» pregled pisnega izdelka:

pregled rabe besedišča, popravljanje pravopisnih napak, pregled rabe jezikovnih struktur, elementov zgradbe,

pregled vsebinske doslednosti, jasnosti, ustreznosti utemeljitev itd.

Dijak se pri pouku nauči tvoriti različne besedilne vrste, pri čemer se opira na že pridobljena znanja pri slovenščini in prvem tujem jeziku (1.1.1.1) in ob tem vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti (1.3.1.1), razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih (1.3.3.1). Ob razvijanju določenih besedil razvija odgovoren odnos do narave in se zaveda odgovornosti za trajnostno delovanje (2.4.3.1). Spoznava tudi lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja (3.1.3.1). Pri pripravi pisnih besedil si po potrebi pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetentnosti brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin priporočamo referenčni okvir DigComp 2.2, (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>) katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetentnost 1.1. (4.1.1.1) Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetentnosti analiziranja, primerjanja in vrednotenja verodostojnosti in zanesljivosti podatkov in informacij v digitalnih okoljih priporočamo referenčni okvir DigComp 2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f215v89>), v katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetentnost 1.2. (4.1.2.1) Učitelj se samostojno odloči, kako bo obravnaval določeno digitalno kompetentnost in s katerimi dejavnostmi bo pomagal dijaku, da jo razvijejo.

 (1.1.1.1) (4.1.1.1) (4.1.2.1) (1.3.1.1) (1.3.3.1) (2.4.3.1) (3.1.3.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in ustvarjalno rabo drugega ali tujega jezika ter izkazujejo njihove jezikovne spretnosti. Dijak izkaže zmožnost in uporabo strategij pisnega izražanja s pisanjem različnih vrst besedil oz. jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev in s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

Učitelj vrednoti pisne izdelke po vnaprej danih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » vsebino,
- » sporočilnost (ustreznost glede na sporočilni namen, jasnost izražanja),

- » upoštevanje značilnosti besedilne vrste,
- » besedišče (obseg in ustrezna raba),
- » register (slogovna in funkcijskozvrstna zaznamovanost),
- » obseg jezikovnih struktur,
- » jezikovno pravilnost,
- » zgradbo (stavka, odstavka, besedila)
- » koherentnost,
- » kohezijo itd.

Dijak piše uradna in neuradna besedila o znanih vsebinah, ki so glede na raven (A1 do B2) temu primerno povezana.

Vrednotenje znanja je sprotno in končno. Poudarek je na formativnem vrednotenju učenčevega napredka, ki omogoča dijaku samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

Pri izdelavi opisnih kriterijev si lahko pomagamo z naslednjimi kriteriji (za B1 in B2):

Obseg besedišča:

B1, obseg besedišča dijaku zadošča za uresničevanje sporočil o znanih in splošnih vsebinah;

B2, obseg besedišča omogoča dijaku jasne in dokaj natančne opise ter izražanje stališč.

Koherentnost:

B1, besedilo je linearno povezano. Dijak učinkovito uporablja priredja in podredja.

B2, dijak stavke s kohezivnimi sredstvi povezuje v jasne in dobro povezane enote, čeprav so mogoči tudi kakšni preskoki.

Pravilnost:

B1, dijak razmeroma pravilno uporablja osnovne strukture. Napake se pojavljajo občasno, zlasti pri kompleksnejših strukturah, vendar lahko bralec iz konteksta vseeno razume vsebino.

B2, dijak dobro obvlada slovnico, tako da ne dela napak, ki bi ovirale razumevanje.

Besedilne vrste:

B1, dijak piše različna besedila, v katerih opiše čustva, odzive, resnične ali izmišljene dogodke, preproste zgodbe, odzive, kratka poročila, preproste eseje.

B2, dijak piše eseje na različne splošne in literarne vsebine znanih del, poročila, oceno filma, knjige, gledališke igre, različne opise, odzive (npr. pismo bralcev).

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Ustna, pisna in spletna interakcija predstavljajo sporazumevanje med dvema ali več osebami. Za uspešno interakcijo je nujna sočasna raba zmožnosti sprejemanja in tvorjenja besedil ter kompenzacijskih strategij, ki omogočajo prilagajanje različnim govornim položajem in okoliščinam. Ker ima dijak pri interakciji praviloma eno od aktivnih vlog (čtetudi je lahko občasno tudi le posrednik), je treba krepiti medosebne, sodelovalne in posredovalne funkcije ter osnovne sporazumevalne strategije (npr. menjava vlog, sodelovanje in prošnja za pojasnilo, preverjanje razumevanja ipd.).

Dijak ustno in pisno izmenja informacije s sogovornikom oz. sogovorniki (pogovor o hobijih, potovanju, filmu, športni prireditvi, intervju, lahko preko videoklica za daljši pogovor o različnih vsebinah, tudi s podajanjem in utemeljevanjem mnenja), pridobiva storitve in dobrine, izpolni obrazec z osebnimi podatki, napiše osebno pismo, uradni dopis, e-sporočilo, ipd.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Pri razvijanju interakcije je treba upoštevati, da to področje ni samostojno, temveč se razvija v soodvisnosti od sprejemanja, tvorjenja, posredovanja, raznojezične in medkulturne zmožnosti ter vseh vidikov sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Z interakcijo, ki odseva avtentične okoliščine, dijak pri pouku s sporazumevalnimi dejavnostmi razvija raznolike tvorbenne in sprejemniške sporazumevalne strategije. Pri interakciji imajo sporočilnost, vsebina in funkcijska ustreznost prednost pred jezikovno pravilnostjo. V večini situacij se dopuščajo napake in nejasnosti, saj kontekst pomaga pri razumevanju. Uspešna interakcija med drugim zahteva preverjanje pravilnosti razumevanja sporočila, sposobnost preoblikovanja za lažje razumevanje in odpravljanje nesporazumov ter sposobnost spoprijemanja s čustvenimi odzivi.

Pri razvijanju interakcijske zmožnosti dijak uporablja spoštljivo, nenasilno in učinkovito komunikacijo (1.1.5.1), sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami (5.3.4.1) in pri tem aktivno uporablja svoje znanje (5.3.5.3). Uporablja različne digitalne tehnologije in razvija zmožnost spletne interakcije DigComp 2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/sl8ivsb>) (4.2.1.1), pri čemer prilagaja svoje sporazumevanje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini DigComp 2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/ueqzebf>). (4.2.5.1)

SC (1.1.5.1) SC (5.2.4.1) SC (5.3.5.3) SC (4.2.1.1) SC (4.2.5.1)

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: razvija zmožnost aktivne ustne izmenjave informacij in mnenj, pri čemer uporablja in razvija strategije, ki ga pripravljajo na interakcijo z različnimi sogovorci (formalno vs. neformalno) in v različnih situacijah (tudi pri ustni interakciji na daljavo);

SC (5.3.4.1)

O: razvija zmožnosti sporazumevanja s sogovorci pri izvajanju skupnih opravil in pridobivanju dobrin in storitev, pri čemer začne, vzdržuje ali konča pogovor v živo oz. na daljavo;

I: se sporazumeva v italijanščini v vsakdanjih okoliščinah tudi izven učilnice, npr. na strokovni ekskurziji ali pri sodelovanju v mednarodnem projektu. S sogovorci aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje v novih avtentičnih situacijah. V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostne rešitve.

SC (5.3.5.3 | 2.4.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
- vzpostavi stik in pri tem uporabi osnovne pozdrave ob prihodu in slovesu; - odzove se na vsakdanje izraze, če jih sogovorec sporoča jasno in počasi ter jih po potrebi večkrat ponovi; - vpraša sogovorca, kako se počuti, in se na njegov odgovor odzove; - sledi kratkim preprostim navodilom; - z omejenim naborom izrazov izmenja mnenje o tem, kaj mu je všeč in kaj ne.	- vzpostavi družabne stike (npr. pozdravi ob prihodu in slovesu, predstavi sebe in druge, se zahvali); - sporazumeva se preprosto, vendar je njegovo sporazumevanje v celoti odvisno od ponavljanja na počasnejši način, preoblikovanja in popravljanja; - sodeluje lahko v preprostem pogovoru o znanih vsakdanjih vsebinah; - izpolni osnovna navodila, ki vključujejo čas, kraje, števila itn.; - posreduje nezapletene stvarne informacije za vsakdanje potrebe.

RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
• sporazumeva se v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in vsakdanjih stvareh. Vzpostavi družabne stike; • obvlada zelo kratke družabne izmenjave, čeprav le včasih razume dovolj, da bi lahko usmerjal pogovor po svoji želji; • kadar je neposredno naslovljen, se odzove na znano vsebino, če lahko prosi za ponovitev, preoblikovanje ali dodatna pojasnila. Izrazi prošnje, povabila, predloge in opravičila ter se nanje odzove; • uporablja preproste vsakdanje vljudne pozdrave in nagovore.	• znajde se v večini vsakdanjih situacij, vključno se v pogovor o znanih vsebinah in po potrebi kaj ponovi ter tako potrdi, da se s sogovorncem razume. Izraža osebna mnenja in izmenjuje misli in informacije. Izraža misli o abstraktnjših vsebinah; • izrazi različna čustvena stanja in poudari osebni pomen dogodkov in doživetij; • z razmeroma spontanostjo postavljanjem vprašanj o posamezni izkušnji ali dogodku začne pogovor in ga nadaljuje; • telekomunikacije uporablja za sporazumevanje z znano osebo (za izmenjavo preprostih novic, dogovore za srečanja), če lahko zaprosi za pojasnilo.

RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
• v pogovoru o znanih vsebinah (povezanih z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi) smiselno izmenjuje preproste informacije, če je govor razločen in počasen; • v pogovor o znanih vsebinah se vključuje, tako da se odziva na pobude, sogovorca po potrebi prosi za pojasnilo, sodeluje pri načrtovanju skupnih aktivnosti; • sledi preprostim navodilom; • znajde se v vsakdanjih situacijah, če lahko prosi za ponovitev navodila ali dodatna pojasnila.	• izmenjuje informacije, utemelji stališča in jih podpre s primeri. Izrazi svoje mnenje o konkretnih vsebinah (npr. družina, hobiji, delo, potovanje in aktualni dogodki), abstraktnih vsebinah (čustva, umetnost) in o vsebinah, ki so povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi; • samostojno se vključuje v pogovor, prosi za dodatna pojasnila, z argumenti zagovarja svoje mnenje in stališča; • sledi navodilom in pojasni, kaj je treba storiti v nadaljevanju, ter primerja različne možnosti, izrazi pobudo, se pogaja (npr. načrtovanje skupnih aktivnosti); • znajde se v pogostejših in tudi nevsakdanjih situacijah.

RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
• razmeroma samozavestno se sporazumeva o znanih vsakdanjih in nevsakdanjih zadevah, povezanih z njegovim interesnim področjem, ali o družbeno aktualni vsebini. Posreduje, sprejema, preverja in potrjuje podatke, razloži težave ter izrazi misli o abstraktnjših in kulturnih vsebinah, kot so filmi, knjige, glasba itn. Na kratko komentira stališča drugih. Znajde se v večini govornih izmenjav, tudi v manj vsakdanjih situacijah; • sledi vsakdanjemu razločno artikuliranemu pogovoru, čeprav mora občasno prositi sogovorca za pojasnilo. Začne pogovor in ga nadaljuje, pri čemer izrazi svoje mnenje in se odziva na mnenja drugih. V pogovoru sodeluje, če se sogovorec potrudi, da bi se razumela, npr. izogiba se zelo idiomatskemu jeziku in se izraža razločno.	• sporazumeva se dovolj tekoče in spontano, da lahko vzdržuje redne stike in se sporazumeva z uporabniki ciljnega jezika, pri čemer ta interakcija ni naporna ne zanj ne za sogovorce. Izrazi različna čustvena stanja, osebni pomen dogodkov in doživetij ter utemelji in osvetli svoja stališča z relevantnimi razlagami in argumenti; • dejavno sodeluje v daljših neformalnih ali formalnih pogovorih o večini splošnih vsebin, tudi v primeru motenj iz okolja (slušnih/vizualnih), če pogovor poteka v standardnem jeziku ali njemu poznani jezikovni različici. Težavno je lahko sodelovanje v razpravi z več uporabniki ciljnega jezika, če ti v ničemer ne prilagodijo svojega jezika; • zanesljivo sledi podrobnim navodilom. Postavlja zahteve in podrobna vprašanja, zanesljivo posreduje natančne informacije. Sogovorce povabi, naj se pridružijo pogovoru oz. razpravi, naj izrazijo, kaj mislijo itn.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Interakcija zajema tako sprejemanje kot tvorjenje in je več kot le seštevek obeh (ni le govorjenje drug mimo drugega, imata skupni interes).

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst:

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Ustna interakcija: pogovor v paru ali skupini, telefonski pogovor, simulacija in igra vlog, navodilo, svetovanje, interaktivna igra, tekmovanje, intervju, kviz, razprava (ob predstavitvi, projektu, po predavanju), ipd.

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po ustni interakciji:

- » priprava na ustno interakcijo:
 - » raziskovanje, zbiranje podatkov, slikovnega materiala, odločanje o uporabi primernih in učinkovitih (spletnih) orodij za dejavnost,
 - » izvajanje vaj za uspešno izvedeno dejavnost,
 - » priprava in razlaga morebitnega novega besedišča, povezanega z dejavnostjo.
- » *uvodne dejavnosti*:
 - » uporaba pisnega odlomka, avdiovizualnega posnetka ipd., da si dijaki zapišejo ključne informacije, opažanja, odgovore na vprašanja,
 - » igre, pogovori, povezani z vsebino dejavnosti,
 - » viharjenje možganov, zbiranje idej, osvetlitev ključnih podatkov, povezanih z dejavnostjo, in osvetlitev predhodnega znanja,
 - » pregled in razlaga morebitnega novega besedišča, povezanega z dejavnostjo,
- » *izvedba dejavnosti ustne interakcije*:
 - » igra vlog, simulacije, okrogle mize, delavnice, pogovor, razprava, intervjuji, predstavitve ipd.
- » *zaključek dejavnosti ustne interakcije*:
 - » izdelava kratkih besedil, miselnih vzorcev, skic, shem itd. na podlagi ustne interakcije,
 - » pogovori, izmenjava mnenj,

- » povzemanje vsebine slišane besedila,
- » poročanje o slišnem besedilu,
- » poljubna kombinacija jezikovnih opravil,
- » pisna ali ustna povratna informacija učitelja ali sošolcev o izvedbi dejavnosti itd.

Predvidene naloge/dejavnosti so vodene, dijak pa se sporazumeva v živo, v pisni obliki ali s telefonom in drugimi napravami oziroma spletnimi aplikacijami.

Učitelj načrtuje postopke dejavnosti ustne interakcije. V pripravi na pouk skrbno pripravi gradivo (na primer vsebinski sklop, iztočnice), določi cilje, ki naj bi jih dijak dosegel v okviru različnih dejavnosti, ter umesti dejavnost v učni proces ali jo predvidi kot samostojno (ali projektno) nalogo.

Dialog

Dialog je sestavina besedila v različnih govornih položajih. Dialog naj bo tak, da dijaki vedo, s kom, o čem, kdaj in s kakšnim namenom naj govorijo. Izvajamo ga lahko kot:

- » vódeni dialog: dijaki razvijajo ustno interakcijo, utrjujejo besedišče in sporazumevalne strukture s kratkimi dialogi v novih okoliščinah;
- » sestavljanje dialoga: deli so v nepravilnem vrstnem redu in dijaki smiselno razvrščajo ustrezne povedi v zaporedje dialoga;
- » dopolnjevanje dialoga: tip odprtega dialoga pri dijakih razvija ustvarjalnost;
- » dialog v obliki sheme: opozarja na zgradbo govora, saj tako dijak lažje ureja vsebino sporočila;
- » funkcijski dialog: dialog v obliki osnutka, navodil, v katerih so posredovane le funkcije jezika; navodila so lahko tudi v materinščini, dijak samostojno izbira jezikovna sredstva v drugem jeziku.

Pretvarjanje ali vživljanje v umišljen svet

Igralne dejavnosti pri pouku se razlikujejo po sestavljenosti in težavnosti postopkov, po področju izraznosti in načinu uresničitve. Odvisne so od dijakove starosti in njegove razvojne stopnje ter potekajo po določenem načrtu (dialog, igra vlog, projektno delo), vendar njihova uresničitve ni predvidljiva. V določeno zamisel se lahko vrine nepredviden element, ki popolnoma spremeni položaj, v okviru katerega dijak uporabi nove rešitve. Končni cilj teh dejavnosti je, da dijaki naravno in ustvarjalno dosežejo govorno samostojnost.

Učenje ob igri je samodejno in vezano na neposreden praktični motiv za pridobivanje izkušenj in spoznanj. Večina iger je vezana na besedno izražanje, reševanje problemov in iskanje rešitev:

- » simbolne igre, igre zamišljanja razvijajo dijakovo miselno in govorno sposobnost, navajajo ga na sprejemanje socialnih vlog in razmerij;
- » sestavljanje, povezovanje, oblikovanje, gradnja omogočajo razumevanje in spoznavanje materialnega sveta, doajmanje simboličnih sistemov. Igralne dejavnosti spodbujajo dijake k opazovanju, primerjanju, usklajevanju, pomagajo oblikovati predstavo o prostoru in času, usmerjajo v razmišljanje in ustvarjalno izražanje;

- » sodelovanje in tekmovanje sta sestavna dela družabnih iger. V skupinski igri se dijak dogovarja o pravilih in izvedbi igre, s tem ustvarja napeto situacijo, v kateri se želi potrditi in izkazati. Uči se zmagovati in izgubljati, sprejemati pravila in jih upoštevati;
- » spoznavne igre uvajajo preprosta govorna dejanja: pozdravljanje, predstavljanje, opisovanje lastnosti in značilnosti osebe ali stvari. Z dogovorjenimi igralnimi pravili postane igra pri jezikovnem pouku preizkušanje življenjskih položajev, ki zahtevajo uporabo določenih sporočanijskih vzorcev;
- » igre dopolnjevanja, zbiranja in urejanja širijo besedišče določenega semantičnega polja. Z igro telefon ali različnimi načini posredovanja besede ponavljamo in širimo povedano, si izmišljamo ali dopolnjujemo, uvrščamo besede v neko zvezo (sopomenke, podpomenke, nadpomenke);
- » žreb besed, razrezanke podob in risb, povezovanje risbe in besede spodbujajo upovedovanje.

Pogosto dijak šele s spodbudami premaga zavore pri interakciji.

Igre vlog

Šele ko dijak usvoji tehniko igre vlog, učitelj uvaja zahtevnejšo simulacijo, saj pri tem porabi veliko časa za priprave in izvedbo. Dijak izvaja dejavnosti pretvarjanja v izmišljeni (npr. brodolom), resnični (npr. roditeljski sestanek, televizijsko poročilo) ali konfliktni situaciji (npr. pozitivne, negativne strani pri graditvi jedrske elektrarne) itd.

Vrste iger vlog:

- » izmenjava informacij: predstavitev oseb, interesov; informacije v zvezi s šolskim življenjem,
- » igra vlog na podlagi scenarija: učitelj pripravi scenarij, dijaki si izberejo vloge,
- » vzpostavitev in vzdrževanje medsebojnih odnosov,
- » navezava stikov z neznancem (v avtobusu, trgovini),
- » vzdrževanje odnosov z določeno nalogo (opravičilo izostanka od pouka, čestitke ob športnih uspehih),
- » različne dejavnosti (mimika, družabne igre idr.).

Projektno delo

Potrebe po socialnih oblikah dela zadovoljujemo tudi s projektnim delom. Z vključevanjem v projekt lahko dijaki hitro, življenjsko in motivirano izvajajo naloge ter ob njih uporabijo svoje predznanje, izkušnje in miselne procese (razmišljanje, prilagajanje, odločanje, načrtovanje). Glede na predznanje imajo priložnost za sodelovanje vsi dijaki. V okviru projektne dela urijo zmožnosti, saj se pogovarjajo, poslušajo drug drugega, pridobivajo informacije, pripravljajo poročila in predstavijo rezultate. Učitelj je v vlogi koordinatorja.

Prednosti projektne dela so predvsem samoorganizacija postopkov pri pridobivanju znanj, samovrednotenje ciljev in standardov, razvijanje strpnega odnosa do sošolcev in spodbujanje izkušenjskega učenja. S projektnim delom povezujemo tudi druge zahtevnejše oblike učenja: seminarsko delo, razpravo in samostojno poročanje, igranje vlog itd. Metoda projektne dela kot metoda učenja ali poučevanja postavlja dijaka in učitelja v nov, dinamičen, enakovrednejši in ustvarjalen odnos. Smernice za pripravo projektne dela:

- » priprava na projektno delo: učitelj predstavi temo, napove problem in predstavi sredstva za pridobivanje znanj;

- » zaznava problema in določanje oblik in metod dela: dijaki zbirajo zamisli in se združujejo v skupine po interesih;
- » interakcija nalog in vsebin: delo v skupini ali dvojicah; načrtovanje, določanje opornih točk, delitev dela, način predstavitve naloge; v začetni fazi projektno delo vodi in usmerja učitelj, pozneje ga dijaki izvajajo sami;
- » predstavitev rezultatov: plenarna predstavitev naloge;
- » preverjanje in ocenjevanje rešitev in izdelkov: dijaki sami vrednotijo svoje izdelke; sklepe posreduje učitelj.

Izražanje čustev in lastnega mnenja (afektivni dejavniki)

Učitelj upošteva dijakovo osebnost, njegove potrebe in interese. Med učnim procesom je veliko priložnosti, da dijak spregovori o sebi, svojih pričakovanjih, radostih in težavah, hkrati spoznava tudi svoje vrstnike in pri tem razvija čut za solidarnost. Ob razpravah dijaki razmišljajo o različnih vsebinah, ki jih zanimajo; na višji stopnji poučevanja ali učenja posredujejo svoje mnenje ter poslušajo in sprejemajo mnenja drugih.

Dejavnosti, v okviru katerih dijak govori o sebi in izraža svoje mnenje, so:

- » spoznavanje samega sebe (v igri, z intervjuji, vprašalniki),
- » opisovanje in pripovedovanje: obnavljanje zgodbe, govorni nastop ob ponazorilih (slika, fotografija, strip, risba, video), govorni nastop, ki ga dijak oblikuje na podlagi sklopa nepovezanih besed ali opisa predmeta (oziroma fotografije predmetov).

Razprave so primerne na višji stopnji učenja. Pri tem učitelj:

- » določi čas za premislek v zvezi z dano vsebino (dijak opredeli svoj odnos do problema);
- » spodbuja in usmerja dijaka, da se dogovorita o skupnem mnenju,
- » razporeja pare v skupine, v okviru katerih usklajujejo mnenja,
- » ob koncu usklajuje mnenja dijakov, razporejenih v skupine.

Pri razvijanju ustne interakcije lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti. Dijak razvija zmožnost ustne interakcije in uporabo interakcijskih strategij s simulacijo govornih dejavnosti o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah. Te dejavnosti lahko opravi s sošolcem, učiteljem ali tretjo osebo, praviloma v živo in realnem času z vnaprej pripravljenimi navodili ali brez njih. Dijak se uči sodelovanja z različnimi sogovorniki (SC (5.3.4.1)) in prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. (SC (5.3.5.3)) Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost sodeluje z drugimi. (SC (2.4.2.1))

SC (2.4.2.1) SC (5.3.4.1) SC (5.3.5.3)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in ustvarjalno rabo drugega ali tujega jezika ter izkazujejo njihove sporazumevalne in jezikovne spretnosti. Dijak izkaže zmožnost ustne

interakcije in uporabo interakcijskih strategij s simulacijo govornih dejavnosti o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah z jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja. Te dejavnosti lahko opravi s sošolcem, učiteljem ali tretjo osebo praviloma v živo in realnem času z vnaprej pripravljenimi navodili ali brez njih.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » ustreznost glede na sporočilni namen (vsebina, jasnost izražanja),
- » upoštevanje značilnosti besedilne vrste,
- » sodelovanje v interakciji,
- » razumljivost in tekočnost,
- » besedišče (bogastvo in ustrezna raba),
- » obseg jezikovnih struktur,
- » jezikovno pravilnost,
- » tekočnost govora,
- » izgovarjavo,
- » intonacijo,
- » samostojnost,
- » prilagodljivost (ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah) itd.

Pojasnila za nekatere opisne kriterije:

Sodelovanje v ustni interakciji: dijak si s sogovorcem (brez predhodne priprave) izmenjuje informacije o znanih vsebinah in interesnih področjih.

Razumljivost in tekočnost govora: izraža se razumljivo z ustaljenimi izjavami. Govor je precej tekoč (nastajajo le krajši premori). Intonacija, izgovarjava in naglas so ustrezni. Sporočilnost je jasna.

Besedišče in jezikovne strukture: uporablja ustaljene fraze in besedne zveze, ustrezno besedišče in jezikovne strukture. Izražanje je jezikovno dokaj pravilno, občasne napake se pojavijo pri rabi zahtevnejših jezikovnih struktur.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: sodeluje v pisni komunikaciji in pri tem aktivno sooblikuje različne vrste besedil, namenjenih osebnemu ali formalnemu dopisovanju (npr. osebna pisma, uradna sporočila). Komunikacija se odvija učinkovito, spoštljivo in nenasilno.

SC (1.1.5.1 | 5.2.4.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
- vnese osebne podatke (številke, datume, ime, narodnost, naslov, starost,...) v običajne obrazce; - tvori preprosto sporočilo ob pomoči slovarja v obliki niza zelo kratkih stavkov s preprostim besediščem; - prosi za osebne podatke ali jih posreduje.	- večino običajnih obrazcev izpolni z osebnimi in drugimi podatki; - tvori kratka in preprosta sporočila in uradna pisma, posreduje osnovne informacije in vpraša za dodatna pojasnila; - tvori osebna pisma, v katerih sporoča novice, izraža misli in mnenje ter poroča o osebnih občutkih in doživetjih.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
- sprejema in posreduje preprosta sporočila za neposredne potrebe, (npr. kratka, preprosta obvestila, e-sporočila in sms); - tvori preprosta osebna pisma, v katerih izrazi zahvalo, opravičilo, ...	- pisno komunicira v obliki osebnih pism in raznih sporočil, ki vsebujejo neposredno uporabne informacije, in na takšna sporočila in pisma tudi ustrezno odgovori; - vključuje različne znane vsebine, povezane z mladostnikovimi interesnimi področji in družbeno aktualnimi pojavi. Nize preprostih fraz in povedi povezuje v smiselno zaporedje; - v grobem predstavi problem in dileme, povezane z njim. Upošteva sporočanjejski položaj.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
- sprejema in posreduje preprosta sporočila za neposredne potrebe, v katerih razumljivo predstavi pomembne informacije in točke; - glavne informacije o znanih vsebinah posreduje in preveri; - tvori kratka in preprosta uradna sporočila in pisma, posreduje osnovne informacije in zna vprašati za dodatna pojasnila; - tvori osebna pisma, v katerih sporoča novice, izraža misli in mnenja ter poroča o osebnih občutkih in doživetjih; - pri vsem naštetem si občasno pomaga s primernimi priročniki (npr. slovarji, prevajalniki, orodji umetne inteligence).	- v pisno interakcijo vključuje različne teme, povezane z interesnimi področji mladostnika in družbeno aktualnimi pojavi. Ustrezno predstavi probleme in dileme, povezane z njim, ter zastavlja vprašanja. Upošteva sporočanjejski položaj; - posreduje, izmenja in preveri informacije in stališča oziroma mnenja o različnih vsebinah; - tvori in izmenjuje uradna sporočila in pisma (npr. prošnja za informacije, pritožba), v katerih sprašuje po preprostih, neposredno uporabnih informacijah ali jih posreduje in po potrebi utemeljuje; - tvori osebna sporočila in pisma, v katerih ob posredovanju informacij izraža svoje mnenje, doživetja, dileme, jih komentira ali argumentira ter po potrebi zastavlja vprašanja; - pri vsem naštetem si občasno pomaga s primernimi priročniki (npr. slovarji, prevajalniki, orodji umetne inteligence).

RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
• prejme sporočila, v katerih se o nečem poizveduje oz. kaj pojasnjuje; • tvori osebna pisma, v katerih sporoča novice in izraža mnenje o abstraktnih ali kulturnih vsebinah ter podrobno poroča o osebnih občutkih in doživetjih. Odgovori na oglas in zaprosi za dodatne informacije o točkah, ki ga zanimajo; • tvori preprosta e-sporočila ali pisma (npr. se pritoži in prosi za ukrepanje); • posreduje informacije, jih preverja ter dokaj natančno sprašuje o problematiki ali jo razloži, po potrebi pridobi dodatne informacije z IKT; • pri vsem naštetem si občasno pomaga s primernimi priročniki (npr. slovarji, prevajalniki, orodji umetne inteligence).	• razume in sporoča novice in mnenja. Pri tvorjenju osebnih in uradnih pisem ter e-sporočil uporabi kontekstu primeren register in ustaljene konvencije. V osebnih pismih izraža čustva in poudarja osebni pomen dogodkov in doživetij ter komentira novice in poglede dopisovalca; • tvori formalna e-sporočila/vabila, zahvale in opravičila. Zaprosi za informacijo, jo poveže z drugimi podatki in jo posreduje drugim; • prebere in sestavi (kompleksno) osebno sporočilo ali sporočilo, povezano z njegovim interesnim področjem ali družbeno aktualno vsebino; • pri vsem naštetem si občasno pomaga s primernimi priročniki (npr. slovarji, prevajalniki, orodji umetne inteligence).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pisanje je ključna veščina za učinkovito sporazumevanje v različnih kontekstih. Dijaki razvijajo sposobnost aktivnega sodelovanja v pisni komunikaciji in izboljšujejo veščine ustvarjanja različnih vrst besedil za pisno interakcijo. Urijo se v prilagajanju pisanja v različnih kontekstih in hkrati izboljšujejo besedišče in slovnične strukture.

Ustvariti je treba vzdušje, kjer se dijaki ne bojijo delati napak in se učijo drug od drugega.

Pri razvijanju pisne interakcije lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti.

Dijak razvija zmožnost pisne interakcije in uporabo interakcijskih strategij s simulacijo pisnih dejavnosti o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah običajno z vnaprej danimi iztočnicami. Te dejavnosti lahko opravi s sošolcem, učiteljem ali tretjo osebo praviloma v živo in realnem času z vnaprej pripravljenimi navodili ali brez njih.

Nabor možnih besedilnih vrst:

- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami)
- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki).

Pisna interakcija:

- » osebno, neuradno pismo,
- » pisni odziv na poročilo, sporočilo, navodilo, dnevniški zapis, oglas, obvestilo, reklamno objavo,
- » pisni komentar z mnenjem o aktualnih dogodkih,
- » pisni odziv na krajši odlomek poljudnoznanstvenega, strokovnega članka in leposlovnega dela,
- » pisna interaktivna igra in/ali pisni kviz za spodbujanje učenja,
- » pisni intervju in enostavna predstavitev, projekt itd.

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po pisni interakciji:

priprava na pisno interakcijo:

- » raziskovanje, zbiranje podatkov, slikovnega materiala, odločanje o uporabi primernih in učinkovitih orodij za dejavnost,
- » viharjenje možganov, zbiranje idej, osvetlitev ključnih podatkov, ki so povezani z namenom dejavnosti.

uvodne dejavnosti:

- » odgovori na kratka vprašanja, kratke igre, kratki pogovori, povezani z vsebino dejavnosti,
- » premislek o ustreznem strukturiranju besedila, besedišču (npr. register), slovničnih strukturah, obliki (elementih zgradbe) in slogu pisanja,
- » izdelava zasnove/koncepta pisnega izdelka.

izvajanje pisne interakcije:

- » ustvarjanje pisnega izdelka z ustrezno izbiro besedišča, slovničnih struktur, elementov zgradbe glede na vsebino pisnega izdelka.

pregled pisnega izdelka:

- » pregled rabe besedišča, popravljanje pravopisnih napak, pregled rabe jezikovnih struktur, elementov zgradbe,
- » pregled vsebinske doslednosti, jasnosti, ustreznosti utemeljitev itd.

SPLOŠNA PRIPOROČILA

Uporabljati raznolike naloge: vključite različne žanre pisanja in spodbujajte sodelovanje v različnih oblikah pisne interakcije.

Spodbujati ustvarjalnost: omogočite dijakom, da izrazijo svojo ustvarjalnost in individualnost tudi pri pisni interakciji, če je neformalna.

Poskrbeti za redne povratne informacije: dijakom redno posredujte konstruktivne povratne informacije o njihovem pisanju.

Uporabljati avtentične materiale in kontekste: ustvarite avtentične kontekste za pisno interakcijo, npr. simulacijo spletnega pogovora, pisanje bralca časopisa ali sodelovanje v spletnem forumu.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in ustvarjalno rabo italijanskega jezika ter izkazujejo njihove pisne sporazumevalne in jezikovne spretnosti.

Dijak izkaže zmožnost pisne interakcije in uporabo interakcijskih strategij s simulacijo pisnih dejavnosti o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah s pisnimi izdelki na dane vsebinske iztočnice v okviru različnih oblik interakcije. Dopisuje si lahko z različnimi naslovniki. Dopisovanje praviloma poteka zaporedno z vnaprej pripravljenimi navodili ali brez njih.

Možna so jezikovna opravila, navedena v razdelku Didaktična priporočila za skupino ciljev, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » ustreznost glede na sporočilni namen (vsebina, jasnost izražanja),
- » upoštevanje značilnosti besedilne vrste,
- » sodelovanje v interakciji,
- » besedišče (bogastvo in ustrezna raba),
- » obseg jezikovnih struktur,
- » jezikovno pravilnost,
- » samostojnost,
- » prilagodljivost (ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah) itd.

Posebej naj bo učitelj pozoren oz. vrednoti tudi sodelovanje v pisni interakciji, če:

- » se dijak aktivno vključuje v pisno interakcijo in sledi osnovnim pravilom pogovora,
- » ustrezno pisno odgovarja na vprašanja in podaja podrobnejše informacije,
- » pisno postavlja kompleksnejša vprašanja, da dobi dodatne informacije,
- » pisno argumentira svoje mnenje ali stališče.

Lahko se upošteva tudi ustvarjalnost, izvirnost, slog in koherentnost dijakovega pisanja.

Učitelj naj dijakom zagotovi ustrezno podporo in povratne informacije, da se lahko izboljšajo v pisni interakciji.

SPLETNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

○: razvija sposobnost sodelovanja v spletnih razpravah, izmenjavi informacij in mnenj z različnimi udeleženci z osebnega in javnega področja; uporablja in izpopolnjuje interakcijske strategije in prilagaja komunikacijo okoliščinam (npr. v razpravi kritično presoja informacije in potrebe o trajnostnem razvoju);

SC (4.2.1.1 | 2.2.2.1)

○: sodeluje v spletnih skupinskih izmenjavah in razvija specifični jezikovni repertoar. Svoje vedenje prilagaja pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini, upošteva spletni bonton.

SC (4.2.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

standardi znanja niso določeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju spletne interakcije lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti. Dijak razvija zmožnost spletne interakcije in uporabo interakcijskih strategij s simulacijo pisnih in ustnih dejavnosti o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah po navadi z vnaprej danimi iztočnicami. Te dejavnosti lahko opravi s sošolcem, učiteljem ali tretjo osebo praviloma v živo in realnem času z vnaprej pripravljenimi navodili ali brez njih.

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst:

- » spletno sporočilo, objava, oglas, klepet, blog, dnevniški zapis,
- » videokonferenca s kratko in enostavno predstavitvijo, predavanjem, razpravo in govorom,
- » kratek spletni članek, ocena, mnenje, anketa, vprašalnik, intervju,
- » kratko besedilo in komentar na spletnem forumu, skupnosti, družbenem omrežju, klepetalnici,
- » kratka spletna peticija, svetovanje,
- » kratka spletna interaktivna igra,
- » kratek oglas v spletni trgovini,
- » spletni tečaj, ki ponuja različna izobraževanja in tako spodbuja e-učenje ipd,

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred, med in po spletni interakciji:

priprava na spletno interakcijo:

- » raziskovanje, zbiranje podatkov, slikovnega materiala, odločanje o uporabi primernih in učinkovitih spletnih orodij za dejavnost ali izdelek,
- » viharjenje možganov, zbiranje idej, osvetlitev ključnih podatkov, povezanih z namenom dejavnosti.

uvodne dejavnosti:

- » odgovori na kratka vprašanja, kratke igre, kratki pogovori, povezani z vsebino dejavnosti ali izdelkom,
- » premislek o ustreznem strukturiranju besedila, besedišču (npr. register), slovničnih strukturah, obliki in slogu pisanja,
- » izdelava zasnove/koncepta spletne dejavnosti ali izdelka.

izvajanje spletne interakcije:

- » ustvarjanje spletne dejavnosti ali izdelka z ustrezno izbiro spletnih orodij, besedišča, slovničnih struktur, oblike glede na vsebino dejavnosti ali izdelka.
- » pregled dejavnosti ali izdelka:
 - » pregled rabe ustreznih spletnih orodij, besedišča, pregled rabe jezikovnih struktur, oblike,
 - » pregled vsebinske jasnosti, ustreznosti itd.

Pri spletni interakciji dijak uporablja digitalno tehnologijo, pri tem razvija spretnosti za uporabo ustrezne aplikacije, orodja in se glede na skupine in okoliščine ustrezno odziva ter upošteva spletni bonton (4.2.5.1). Učitelj se samostojno odloči, kako bo obravnaval določeno digitalno kompetentnost in s katerimi dejavnostmi bo pomagal dijaku, da jo razvijejo. Npr. spletna interakcija o trajnostnem razvoju zahteva od dijakov pripravo, kritično presojo informacij, upoštevajoč različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem (2.2.2.1). Dijak uporablja digitalno tehnologijo in pri tem razvija spretnosti za uporabo ustrezne aplikacije, orodja (4.2.1.1) ter se glede na skupine in okoliščine ustrezno odziva. Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetentnosti komuniciranja in sodelovanja gl. DigComp 2.2 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mawqrwf>), v katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetentnost 2.1. Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetentnosti spletnega

bontona gl. DigComp 2.2 (<https://aplikacija.un.zrss.si/api/link/ueqzebf>), v katerem so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 2.5.

SC (2.2.2.1) SC (4.2.1.1) SC (4.2.5.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in ustvarjalno rabo drugega ali tujega jezika ter izkazujejo njihove spletne sporazumevalne in jezikovne spretnosti.

Dijak zmožnost spletne interakcije in uporabo interakcijskih strategij izkazuje enako kot zmožnost ustne in/ali pisne interakcije, le da ta poteka na spletu oz. z uporabo digitalnih orodij (npr. videokonference, družabna omrežja ipd.).

Priporočene oblike izkazovanja znanja:

- » *ustvarjanje celovitega profila na družbenem omrežju*: dijak naj bi ustvaril celovit profil na družbenem omrežju, ki vključuje podrobne informacije o sebi, svojih izkušnjah, interesih in dosežkih;
- » *aktivno sodelovanje v spletnih razpravah*: dijak naj bi aktivno sodeloval v spletnih razpravah na forumu ali v komentarjih na družbenem omrežju, npr. z argumentiranjem, postavljanjem vprašanj, ublaževanjem konfliktov in spoštovanjem različnih mnenj;
- » *pošiljanje in prejemanje kompleksnih sporočil*: dijak naj bi poslal in prejel kompleksna sporočila po e-pošti ali sporočili na družbenih omrežjih, npr. z opisom problema, predstavitvijo rešitve, pogajanji o dogovoru ali s spoštljivim izražanjem čustev in mnenj.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » ustreznost glede na sporočilni namen (vsebina, jasnost izražanja),
- » upoštevanje značilnosti besedilne vrste,
- » sodelovanje v interakciji,
- » razumljivost in tekočnost,
- » besedišče (bogastvo in ustrezna raba),
- » register (slogovna in funkcijskozvrstna zaznamovanost),
- » obseg jezikovnih struktur,
- » jezikovno pravilnost,
- » izgovarjavo,
- » intonacijo,
- » tekočnost govora,

» samostojnost.

POSREDOVANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri posredovanju dijak deluje kot družbeni posrednik med dvema ali več sogovorci, ki govorijo različne jezike in imajo težave pri medsebojnem sporazumevanju.

Njegova naloga je gradnja mostov med njimi in pomoč pri medsebojnem razumevanju. Poudarjena je vloga jezika v procesih, kot so oblikovanje prostora in pogojev za sporazumevanje in/ali učenje, sodelovanje pri oblikovanju novega pomena, spodbujanje drugih k oblikovanju ali razumevanju novega pomena in prenašanje novih informacij v ustrezni obliki.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Pri posredovanju besedil, ki je najobsežnejše področje posredovanja, posrednik prenaša vsebino besedila drugi osebi, ki besedila zaradi jezikovnih, kulturnih ali drugih ovir ne razume. Med posredovanje besedila sodijo naslednje dejavnosti:

- » prenašanje specifičnih informacij,
- » pojasnjevanje podatkov,
- » obdelava besedila,
- » prevajanje pisnega besedila,
- » pisanje zapiskov,
- » izražanje osebnega odziva na ustvarjalna besedila,
- » analiziranje in kritika ustvarjalnih besedil.

Pri posredovanju pri sporazumevanju posrednik spodbuja in usmerja sporazumevanje med osebami z različnimi stališči. Razlike so lahko osebne, sociokulturne, sociolingvistične ali intelektualne narave.

Pri posredovanju konceptov posrednik omogoča drugim dostop do znanja in konceptov. Sem sodi npr. poučevanje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Posredovanje besedila lahko poteka v enem samem jeziku (npr. posredovanje konceptov), med dvema različnima jezikoma (npr. med slovenščino in italijanščino) ali med tremi ali več jeziki. Posredovanje lahko poteka tudi med dvema različicama istega jezika, med različnima registroma iste različice ali kot kombinacija naštetega. Priporočljivo je, da učitelj vnaprej predvidi vključene jezike, različice in/ali načine.

K medjezikovnemu posredovanju sodi tudi prevajanje besedil, ki ima druge vloge kot npr. preverjanje razumevanja besedila, fraze ali besede, ugotavljanje funkcij posameznih jezikovnih elementov ter primerjanje teh funkcij med jezikoma.

Dijak pri posredovanju spoznava načine/strategije za uspešno sodelovanje, skupinsko sporazumevanje, sooblikovanje idej in povzemanje ključnih točk razprave (tudi v obliki zapiskov) ter odločanje o nadaljnjih korakih.

POSREDOVANJE

CILJI

Dijak:

○: razvija zmožnost jezikovnega posredovanja pri ustnem sporazumevanju: posreduje bistvo povedanega, ko mora sogovorniku pojasniti informacijo, ki je ne razume. Uporablja vse svoje znanje, svoj celoten jezikovni repertoar, prilagaja se spremembam;

SC (1.1.3.2 | 1.2.5.1 | 5.3.3.2)

○: razvija zmožnost jezikovnega posredovanja pisnih besedil in avdiovizualnih gradiv (povzemanje, poenostavljanje, ključne informacije);

○: razvija zmožnost posredovanja konceptov in razvija strategije za posredovanje konceptov v skupini: sodeluje in spodbuja sodelovanje v skupini, sooblikuje ideje in rešitve pri skupinskem delu (npr. naloga, projekt). Pri tem sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami, morebitne spore rešuje konstruktivno in po potrebi sklepa kompromise;

SC (5.3.4.1 | 5.3.4.2)

○: sogovornec izraža osebni odziv na umetnostna besedila (tudi filme, gledališke predstave, recitale, ipd.). Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih;

SC (1.3.3.1 | 1.3.4.1)

l: analizira in kritično ovrednoti ustvarjalna besedila in avdiovizualna gradiva.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

standardi znanja niso določeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak razvija zmožnost posredovanja v ustni, pisni ali spletni obliki o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah v ali izven razreda. Te dejavnosti lahko opravi med različnimi osebami ali skupinami.

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst (tudi za ravni A1, A2, B1):

- » dialogi (v njih se lahko izmenjujejo opisni, razlagalni, pripovedni, usmerjevalni in/ali utemeljevalni odlomki),
- » opisna besedila (npr. opis osebe, kraja, predmeta, orodja, materiala, izdelka, sheme, slike, grafa ipd.),
- » pripovedna besedila (npr. o dogodku/ih, dejavnosti/h, izkušnji/ah, novice, črna kronika, pripovedni deli leposlovnega dela ipd.),
- » usmerjevalna besedila (npr. napotki, navodila, nasveti, delovni postopki ipd.),
- » razlagalna besedila (ki pojasnjujejo koncepte, procese, tehnike, sheme, pojave ipd.),
- » utemeljevalna besedila (ki primarno vsebujejo utemeljitve z vzročno-posledičnimi vsebinami).

Učitelji naj dijakom besedila predstavijo na pregleden in primeren način, glede na njihovo raven znanja. Poudarek naj bo na tem, da dijaki pri dejavnosti posredovanja prevajajo ali povzemajo besedila (pisno, ustno ali prek spleta) oziroma njihove dele, kadar so sogovorniku nejasni ali manj razumljivi. Gre predvsem za krajša, ciljno usmerjena besedila, katerih namen je olajšati razumevanje različnih vidikov odlomkov.

Posebno pozornost naj učitelji namenijo tudi ustvarjalnim besedilom, kjer je v okviru posredovanja ključno razvijati interpretativne zmožnosti dijakov. To vključuje razumevanje, razlago in predstavitev različnih pomenov, ki jih besedilo ponuja. Na ta način dijaki krepijo kritično mišljenje, jezikovno občutljivost in sposobnost refleksije.

Ustvarjalna besedila so poleg leposlovnih (umetnostnih) besedil tudi film, gledališče, recital (SEJO, 2023,207).

Ustvarjalna besedila, primerna za raven B1: poenostavljena novela, pravljica/ljudska pripovedka, odlomek iz romana, videozgodba. Vsa besedila so obravnavana pri pouku. (SEJO, 2023,208)

Ustvarjalna besedila, primerna za raven B2: sodobni roman, poezija, dramsko delo, novela ali drugo leposlovno besedilo, obravnavano pri pouku. (SEJO, 2023,207)

Pri razvijanju zmožnosti posredovanja besedila učitelj pri pouku omogoči rabo celotnega jezikovnega repertoarja, ki ga posamezni dijak ima. To pomeni njegov prvi jezik, učni jezik, italijanski jezik, prvi tuji jezik ter tudi drugi jeziki, ki se jih v šoli ne poučuje (1.1.3.2). Posredovanje poteka med različnimi jeziki ali različnimi načini (ustno, pisno). Dijak se ob tem zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren (1.1.3.1). Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih (1.3.4.1). V okviru projektov, kjer se posredovanja izvajajo pri odločitvah, primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in

tveganja(5.3.3.2). Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami (5.3.4.1) in morebitne spore rešuje konstruktivno in po potrebi sklepa kompromise (5.3.4.2).

SC (1.1.3.2) SC (1.1.3.1) SC (1.3.4.1) SC (5.3.3.2) SC (5.3.4.1) SC (5.3.4.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja pri posredovanju naj bodo taki, da spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in izkazujejo njihovo sporazumevalno in jezikovno spretnost pri najrazličnejših dejavnostih posredovanja (gl. »Didaktična priporočila za skupino ciljev«).

Dijak zmožnost posredovanja in uporabo posredovalnih strategij izkazuje z delom v manjših ali večjih skupinah in tudi individualno – ob opravih, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

Za raven B1 in B2, ko gre za posredovanje na področju ustvarjalnih besedil, se zlasti priporoča izkazovanje znanja s:

- » prostim pisnim sestavkom oz. pisnim sestavkom z iztočnicami na obravnavana literarna besedila,
- » prostim ali vódenim (po)govorom o literarnem besedilu,
- » projektnim delom na vsebino obravnavanega besedila (npr. razstava na vsebino kulturnozgodovinskega dogajanja, opis značilnosti dogajalnega časa in prostora, aktualizacija dela, dnevnik branja, intervju, dramatizacija dela, radijska oddaja, ...).

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » jasnost in natančnost posredovanja,
- » razumevanje izvirnega besedila,
- » prilagoditev vsebine,
- » uporabo ustreznega besedišča,
- » ohranjanje pomena in načina izražanja,
- » kreativnost pri posredovanju,
- » uporabo posredovalnih strategij,
- » kritično razmišljanje.

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Raznojezičnost (ang. *plurilingualism*) kot dinamičen jezikovni repertoar, ki ga dijak nenehno širi, je razumljena kot stanje družbe in posameznika in se šteje kot splošno sprejeta družbena norma pri poučevanju jezikov (Svet Evrope, 2011). Raznojezičnost je zmožnost posameznika, da se sporazumeva v več jezikih, izraža naklonjenost in spoštovanje do različnih jezikov. Zajema repertoar vseh jezikov, ki jih posameznik zna in uporablja. Ta vključuje materni oz. prvi jezik in druge jezike in jezikovne razlike.

Cilj učenja italijanščine kot drugega ali kot tujega jezika je postati govorec več jezikov in hkrati posrednik med več kulturami. Raznojezična in raznokulturna zmožnost je v SEJU opredeljena kot »sposobnost uporabljati jezik za sporazumevanje in sodelovanje v medkulturni interakciji, kjer ima posameznik kot predstavnik družbe znanje različnih jezikov na različnih ravneh in izkušnje raznolikih kulturnih prostorov«. Pri tem je ključen večjezikovni pristop, ki pomeni, da se učitelj pri načrtovanju in poučevanju pouka (npr. drugega jezika) navezuje na učni jezik, materni jezik dijaka in druge jezike ter nejezikovne predmete. Pri omogočanju učenja in usvajanja novega znanja učitelj izhaja iz obstoječega znanja jezikov in kultur posameznega dijaka.

Medkulturnost pomeni neločljivo povezanost učenja italijanščine kot drugega ali kot tujega jezika s spoznavanjem kultur italijansko govorečega prostora, prav tako tudi s spoznavanjem drugih kultur. Z učenjem drugih jezikov in spoznavanjem drugih kultur se dijak ozavešča o lastnem jeziku in kulturi, o tem, kako ga druga/e kultura/e in jezik/i sooblikujejo, kako se jeziki in kulture medsebojno prepletajo in razvijajo. Nauči se, kaj je vsem jezikom in kulturam skupnega in kaj kulturno pogojenega. Ozavešča se o pomenu strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti, o bogastvu jezikovne in kulturne raznolikosti družbe oz. okolja, v kateri živi, ter širše.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti priporočamo povezovanje in navezovanje na učne načrte slovenščine (madžarščine, italijanščine), drugih (tujih) jezikov in nejezikovnih predmetov. Pri učenju in usvajanju novega znanja izhajamo iz obstoječega znanja jezikov in kultur posameznega dijaka.

Za razvijanje raznojezične in raznokulturne zmožnosti se pri pouku uporabljajo »**pluralistični pristopi k jezikom in kulturam**« (Candelier idr., 2017, 14). To so didaktični pristopi, ki vključujejo in medsebojno povezujejo več jezikov in kultur. Izraz pluralistični (»množinski«) se uporablja zato, da se poudari hkratno uporabo več jezikov in kultur in tako loči od »edninskega« pristopa, kjer se upošteva le en jezik ali kultura. Poznamo štiri pluralistične pristope: medkulturni pristop, jezikovno prebujanje, medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki ter integrirani didaktični pristop k različnim jezikom (Candelier idr., 14). V praksi poučevanja se ti pristopi dejansko lahko tudi prepletajo.

Medkulturni pristop obravnava pojave, ki se nanašajo na eno ali več kulturnih območij in primerjavo med njimi. Osredotoča pa se tudi na razvijanje strategij v medkulturnih stikih.

Jezikovno prebujanje (ang. *awakening to languages*) vključuje razmeroma veliko število jezikov, tudi tistih, ki se jih v šoli ne poučuje. Prvotno je bil ta pristop namenjen uvajanju dijakov na zgodnji stopnji v jezikovno raznolikost, uporablja pa se lahko tudi na višjih stopnjah. Pri nas je ta pristop znan iz projekta Vrata v jezike (Fidler, 2004).

Medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki (ang. *intercomprehension*) je pristop, pri katerem se vzporedno primerja dva ali več jezikov iste jezikovne družine (npr. germanske, slovanske, romanske). V ospredju so sprejemniške spretnosti, torej raven razumevanja in ne nujno aktivnega tvorjenja sorodnega jezika ob že znanem jeziku.

Integrirani didaktični pristop k jeziku se usmerja v vzpostavljanje povezav med jeziki, ki se poučujejo na šoli za njihovo lažje učenje in usvajanje. Tako je prvi jezik oz. učni jezik izhodišče za učenje prvega tujega jezika, oba jezika pa za učenje drugega tujega jezika itn. Primer tega je učenje nemščine po angleščini (Hufeisen in Neuner, 2003). K temu pristopu prištevamo tudi medpredmetno povezovanje med nejezikovnim predmetom in tujim jezikom.

Za načrtovanje razvijanja raznojezične in medkulturne zmožnosti priporočamo uporabo **Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jeziku in kulturam (ROPP)** (Candelier idr., 2017). Ta vsebuje opisnike, razdeljene na tri področja: znanje (védenje), stališča in spretnosti. **Seznam opisnikov** je v prilogi. Za podrobnejšo predstavitev ROPPA gl. Kač, 2022, za primere raznojezičnih in medkulturnih dejavnosti gl. *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse, 2021*, in *Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu: zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT), 2022*.

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

CILJI

Dijak:

○: razvija zmožnost prožnega menjavanja jezikov iz svojega **raznojezičnega repertoarja**, kar mu olajša sporazumevanje v dvojezičnem okolju na narodno mešanem območju slovenske Istre in v večjezičnem okolju. Pri učenju italijanščine uporablja znanje prvega in/ali učnega jezika ter drugih tujih jezikov; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti in razlike med njimi. Pri uporabi gradiv v različnih jezikih se zaveda podobnosti in razlik ter je pozoren tudi pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd.;

SC (1.1.3.1 | 1.1.3.2)

○: razvija zavest o različnih kulturnih prepričanjih, vrednotah in praksah. S spoznavanjem in primerjanjem lastne in tujih kultur vzpostavlja odnos do lastne kulture, se ozavešča o vrednosti in različnosti kultur in jezikov za posameznika in skupnosti ter tako razvija **medkulturno zmožnost**. Zaveda se in prepozna raznolikosti v ožjih in širših okoljih, bogastva kulturne raznolikosti družbe, pomena strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti. Specifiko dvojezičnosti na narodno mešanem območju slovenske Istre sprejema kot vrednoto in ceni kot dodano vrednost. Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti in sočutja;

SC (1.3.1.1 | 3.3.1.2 | 2.1.2.1)

I: se sporazumeva v italijanščini tudi izven učilnice, npr. na **strokovni ekskurziji** ali pri sodelovanju v **mednarodnem projektu**. S sogovorci aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje v novih avtentičnih situacijah. V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost. Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

SC (5.3.5.3 | 2.4.2.1 | 2.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

standardi znanja niso določeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri spodbujanju raznojezičnega razumevanja in medkulturnega prostora lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje teh spretnosti. Dijak razvija raznojezično razumevanje in spoznava medkulturni prostor v ustni ali pisni obliki v različnih okoliščinah v ali izven razreda. Te dejavnosti lahko opravi individualno, v parih ali med različnimi osebami ali skupinami.

Nabor možnih izhodiščnih besedil in vsebin:

- » odlomek iz dvojezičnega in večjezičnega priročnika, knjige, slovarja, brošure, namenjen učenju jezikov in razumevanju različnih kultur;
- » besedilo ali članek, ki obravnava kulturne razlike in podobnosti ter ponuja smernice za učinkovito medkulturno komunikacijo;
- » odlomek iz učbenika z vsebinami za učenje tujih jezikov;
- » vsebina spletne platforme za učenje jezikov;
- » povzeta vsebina dokumentacije in/ali kratko poročilo o mednarodnem projektu, izmenjavi, delavnici, seminarju;
- » odlomek iz leposlovnega dela, ki obravnava različne kulture in jezike in spodbuja medkulturno razumevanje;
- » vsebina jezikovnega tečaja z vključenimi kulturnimi vsebinami;
- » besedilo (večjezičnega) spletnega foruma in platforme, kjer si ljudje iz različnih kulturnih okolij izmenjujejo mnenja in izkušnje,
- » mednarodna novica in članek, ki poroča o dogodkih, vprašanjih in projektih iz različnih delov sveta s poudarkom na medkulturnem razumevanju ipd.

Nabor možnih jezikovnih opravil za spodbujanje raznojezičnega razumevanja in medkulturnega prostora:

- » dopisovanje z vrstniki iz tujih držav,

- » ustvarjanje kvizov, interaktivnih iger in tekmovanj za spodbujanje medkulturnega sodelovanja,
- » izvajanje videokonference s predstavitvami, predavanji, razpravami in govori,
- » pisanje spletnih besedil, ocen, mnenj,
- » izvajanje kratkih anket, vprašalnikov, intervjujev, osredotočenih na širjenje medkulturnega prostora in sprejemanja,
- » pisanje klepetov, blogov, dnevniških zapisov, namenjenim vrstnikom iz tujih držav,
- » ustvarjanje različnih interaktivnih dejavnosti ob sodelovanju v mednarodnih dejavnostih, izmenjavah,
- » izvajanje medkulturnih projektov,
- » opisovanje, povzemanje, razlaga, poročanje, pripovedovanje o dogodkih, ki spodbujajo medkulturno sodelovanje,
- » krajše predstavitev o različnih kulturah, običajih, praznikih in tradicijah,
- » igranje vlog, simulacij, v katerih dijaki prevzamejo vloge ljudi iz različnih kultur, da bi bolje razumeli njihove perspektive,
- » učenje jezika v sklopu kulturne dejavnosti, npr. kuhanje tradicionalnih jedi, ples, glasba ipd.,
- » gledanje (odlomkov) filmov in dokumentarcev iz različnih kulturnih okolij,
- » spoznavanje gostujočih govorcev,
- » samostojno ali skupinsko raziskovanje različnih kultur,
- » udeležba na (virtualni) izmenjavi, ekskurziji,
- » branje in poslušanje besedil tujih kulturnih okolij,
- » obiskovanje dogodkov, prireditev ali predavanj, ki spodbujajo raznojezično razumevanje in širijo medkulturni prostor (npr. medkulturni dnevi, medkulturne delavnice),
- » sodelovanje pri organiziranju kulturnih dni, v katerih dijaki predstavijo svojo kulturo s prikazom hrane, oblačil, glasbe in običajev,
- » sodelovanje z lokalnimi kulturnimi društvi, skupnostmi ipd.

Kot eno izmed pristnejših načinov razvijanja te zmožnosti priporočamo dejanski stik s kulturo in jezikom v obliki strokovne ekskurzije ali mednarodne izmenjave. Z obiskom sosednje države Italije dijak spozna osnovne geografske, umetnostno-zgodovinske, gospodarske in druge realnosti. Pri tem razvija strategije pri soočenju z italijansko kulturo, oblikuje vrednote in stališča do italijanske in lastne kulture, razvija strpnost do drugačnega in drugega, ozavešča kulturne stereotipe in predsodke ter razvija zmožnost spreminjanja stališč in vrednot. V stiku z domačimi govorniki praktično uporablja italijanščino (5.3.5.3), preizkuša strategije sporazumevanja ter ozavešča razlike pri sporazumevanju. V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost. Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve (2.4.2.1), (2.3.3.1).

Ekskurzije so še posebej učinkovite, saj dijaki z neposredno izkušnjo v avtentičnem okolju razvijajo tako jezikovne kot medkulturne kompetence. Z aktivnostmi pred, med in po ekskurziji dijaki osmislijo naučeno znanje, pridobijo samozavest ter pridobijo veliko praktičnih in organizacijskih izkušenj. Dijake iz različnih kulturnih okolij spodbujamo k izmenjavi znanja o svoji kulturi. Dijake z omenjenimi aktivnostmi spodbujamo h kritičnemu mišljenju, preverjanju in vrednotenju informacij, pri čemer se mora v razredu kot predpogoj vzpostaviti varno in sprejemajoče okolje.

Raznojezična in medkulturna zmožnost sta ključni veščini v sodobni družbi, v kateri je medkulturna komunikacija čedalje pomembnejša. Pri tem dijaki razvijajo sposobnost razumevanja, spoštovanja in učinkovitega sodelovanja z ljudmi iz različnih kulturnih in jezikovnih okolij. Cilj je oblikovati posameznike, ki so samozavestni, odprti in sposobni prispevati k vključujoči in trajnostno naravnani družbi (2.1.2.1).

Za uspešno razvijanje raznojezičnosti je pri pouku italijanščine pomembno, da dijake opolnomočimo za učinkovito rabo njihovega celotnega jezikovnega repertoarja tako za sporazumevanje kot tudi učenje vseh nadaljnjih jezikov, s čimer se izpolnjujeta tudi skupna cilja s področja jezika. Dijak se zaveda, da lahko različne jezike opisujemo podobno; pri pouku drugih in tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika in obratno; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti in razlike med njimi (1.1.3.2) ter je glede razlik med jeziki pozoren tudi pri rabi gradiv v italijanščini, prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (1.1.3.1).

Pri razvijanju medkulturne zmožnosti spozna druge kulture in jih primerja z lastno kulturo ter tako vzpostavlja odnos do nje, prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega (1.3.1.1). S spoznavanjem svojega ožjega (npr. sošolcev in njihovih kulturnih ozadij) in tudi širšega okolja (npr. vrstnikov sosednje države) se zaveda in prepozna raznolikosti (3.3.1.2).

SC (5.3.5.3) SC (2.4.2.1) SC (2.3.3.1) SC (2.1.2.1) SC (1.1.3.2) SC (1.1.3.1) SC (1.3.1.1) SC (3.3.2.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Načini izkazovanja znanja na področju raznojezičnega razumevanja in medkulturnega prostora naj spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov in izkazujejo njihovo jezikovno in medkulturno spretnost.

Pri spodbujanju raznojezičnosti in medkulturnosti dijak izkazuje opiranje na medkulturni in raznojezični repertoar izkazuje s prožnim prilagajanjem (med)kulturnim in (razno)jezičnim danostim sporazumevanja z jezikovnimi opravili, navedenimi v razdelku "Didaktična priporočila za skupino ciljev" in s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » razumevanje kulturnih razlik,
- » uporabo več jezikov,
- » medkulturno komunikacijo,
- » empatijo in odprtost,

- » reševanje nesporazumov,
- » uporabo kulturnih referenc,
- » kritično razmišljanje,
- » sodelovanje v medkulturnih dejavnostih itd.

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

OBVEZNO

OPIS TEME

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti se nanašajo na sposobnost učinkovite rabe jezika za različne komunikacijske namene in v različnih kontekstih pri sprejemanju in tvorjenju besedil ter pri vseh posredniških dejavnostih: vključen je torej preplet jezikovnih (slovnica in besedišče), sociolingvističnih in pragmatičnih zmožnosti.

Jezikovna zmožnost vključuje pravilno izgovarjavo, rabo pravopisnih in slovnčnih pravil ter besedišča. Sociolingvistična zmožnost predvideva prilagajanje jezika okoliščinam, pragmatična pa upoštevanje norm družbene komunikacije. Zlasti zadnja zmožnost zahteva od dijakov, da prilagajajo svojo govorico sogovorniku in okoliščinam ter obvladajo vljudnostne norme in nebesedno komunikacijo v italijanskem jeziku in kulturi. Vsebine se med seboj transverzalno prepletajo in dopolnjujejo v zastavljenih ciljih, pri čemer naj se upošteva, da se zmožnosti pravilnega sprejemanja razvijejo v veliko večji meri kot zmožnosti tvorjenja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti dijak uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika in drugih jezikov, ki jih govori (1.1.3.2), se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri rabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov (1.1.3.1).

Poučevanje sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti se neposredno povezuje z razvijanjem drugih tem, kot so sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost. V ospredju je raba jezika v realnih situacijah in kontekstih, ki so za dijaka smiselni in izhajajo iz njegovega zasebnega in interesnega področja. Pri tem upoštevamo uravnotežen poudarek na tekočnosti in pravilnosti, saj je tekočnost bistvena za učinkovito komunikacijo, pravilnost pa pripomore k jasnosti in ustreznosti pomena ter sporočila.

Poznavanje in obvladovanje slovnice, besedišča, izgovarjave in pravopisa je temelj učinkovitega sporazumevanja, ni pa dovolj; učinkoviti uporabnik drugega in tujega jezika bo zmožen jezik prilagoditi danemu kontekstu, pri čemer bo upošteval bivalno okolje, odnose s sogovorniki in namen sporazumevanja. Dijaki morajo zato poleg jezikovnih zmožnosti spoznati tudi kulturne norme, geste in pričakovane družbene vzorce, ki vplivajo na sporazumevanje v italijanščini. To vključuje razumevanje stopnje formalnosti, vljudnosti in izrazov, značilnih v določenem kontekstu. Pri korespondenci, na primer, stopnjo formalnosti prilagodimo namenu dopisovanja in naslovnika.

Pri poučevanju sporazumevalnih zmožnosti moramo upoštevati tudi pragmatično rabo jezika, saj jezik vedno uporabljamo v določenem kontekstu in z določenim namenom, na primer pri iskanju in dajanju informacij, izražanju strinjanja ali nestrinjanja, dajanju nasvetov ipd. Za postopno in sistematično razvijanje sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti je pomembna tudi razredna komunikacija v italijanskem jeziku, saj ta

omogoča naravno in avtentično rabo jezika za konkretne namene, obenem pa smiselno rabo jezikovnih prvin v vsakodnevnih, ponavljajočih se situacijah.

SC (1.1.3.2) SC (1.1.3.1)

JEZIKOVNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

O: razvija pravilno rabo slovničnih struktur pri sporazumevanju. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov;

SC (1.1.3.1)

O: razvija obseg in nadzor besedišča, pri učenju in usvajanju besedišča se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd.;

SC (1.1.3.1)

O: razvija pravilno izgovarjavo in intonacijo;

O: razvija pravopisni nadzor.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
• uporabi zelo omejeno število osnovnih slovničnih struktur, ko se skuša znajti v nekaterih konkretnih situacijah; • z omejenim repertoarjem naučenih besed, krenenj in fraz se sporazumeva v običajnih situacijah. Včasih je sporočilo nejasno. Izrazi svoje osnovne življenjske potrebe, pri čemer so prekinitev in nesporazumi pogosti; • posnema celoten obseg italijanskih glasov in poudarkov v enostavnih, znanih besedah in frazah, sliši se vpliv drugih jezikov, a je izgovarjava kljub temu v večini pravilna; • zapiše znane besede, besedne zveze in nekatere osnovne osebne podatke. Uporablja nekatera ločila.	• v enostavnih povedih uporabi osnovne slovnične in stavčne strukture, ko v vsakdanjih situacijah govori o sebi in izraža konkretne potrebe; • obvlada osnovni repertoar besed, krenenj in fraz, ki jih uporablja v vsakdanjih situacijah. Čeprav pri tem izpusti kakšen leksikalni element, je še vedno jasno, kaj želi sporočiti; • ob sogovorčevi pomoči in vzpodbudi pravilno artikulira italijanski obseg glasov in poudarkov v enostavnih, znanih besedah in frazah; • zapiše znane besede, krajše stavke in osnovne osebne podatke. Uporablja osnovna ločila.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
• uporabi omejen nabor slovničnih struktur in večstavnih povedi v predvidljivih in vsakodnevnih situacijah;	• z uporabo osnovnih večstavnih vzorcev in nekoliko zahtevnejših slovničnih struktur komunicira v vsakdanjih in

• razmeroma pravilno uporabi preprosto besedišče, ko govori o znanih vsebinah. Pogosto ponavlja povedano ali okorno parafrazira; • sogovorec se mora občasno truditi, da razume izgovarjavo, saj je prisoten vpliv drugih jezikov, ki se mestoma pojavlja tudi pri znanih besedah; včasih je vir težav v intonaciji; • zapiše znane besede in preproste povedi, pri čemer so možne pravopisne napake.	predvidljivih situacijah za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb; • besedišče mu omogoča, da se sporazumeva v večini vsakodnevnih, rutinskih situacij in da zadosti osnovnim življenjskim potrebam. Pri tem je občasno še negotov ali okoren; • izgovarjava je na splošno razumljiva, intonacija je dokaj pravilna. Čeprav sta izgovarjava in intonacija znanih besed in sporočil jasna, lahko vpliv drugih jezikov otežuje razumljivost; • zapiše kratke stavke o vsakdanjih vsebinah. Krajše besede, ki jih uporablja pri govorjenju, zapiše razmeroma pravilno, čeprav še ne obvlada pravopisnih pravil.

RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD

- zadostno obvlada omejen nabor slovničnih struktur, ki zadostujejo potrebam komunikacije v predvidljivih situacijah. Pri tem se čuti vpliv maternega ali drugih jezikov, pogoste so sistemske napake;
- večinoma pravilno uporabi dokaj obsežno besedišče, vključujoč pogostejše kolokacije. Tudi pri pogovoru o znanih in aktualnih vsebinah se občasno pojavljajo težave, ki jih rešuje s ponavljanjem ali parafraziranjem;
- pri izražanju kompleksnejših misli ali obravnavanju nepoznanih tem so pogoste leksikalne napake, kar lahko povzroča nesporazume;
- izgovarjava je razumljiva in ustrezna pri večini fonemov. Govori dokaj tekoče kljub sistemskim napakam zaradi ne dovolj dobrega poznavanja fonoloških značilnosti manj znanih besed. Intonacija je večinoma ustrezna in skladna s posredovano vsebino, čeprav je prisoten vpliv drugih jezikov;
- besedilo je večinoma razumljivo in dovolj pravilno zapisano, da mu je mogoče slediti. Pogosto se pojavljajo napake pri zapisovanju posamičnih besed, postavljanju ločil in pri zgradbi besedila.

RAVEN B1, STANDARD

- uporabi za to raven ustrezen nabor slovničnih struktur v vsakdanjih situacijah, sporazumevanje je slovnično pravilno. Morebitne napake pri uporabi kompleksnejših struktur ne ovirajo jasnosti sporočila;
- pravilno uporabi velik obseg besedišča vključno s pogostejšimi kolokacijami, tako da pri pogovoru o znanih in aktualnih vsebinah nima večjih težav. Učinkovito sodeluje v pogovoru, pri čemer po potrebi spretno parafrazira;
- pri izražanju kompleksnejših misli ali obravnavanju nepoznanih tem občasno prihaja do napak oz. pomenskih nesporazumov;
- izgovarjava je na splošno razumljiva, intonacija je pravilna. Včasih pride do napak pri intonaciji neznanih besed in kompleksnejših sporočil predvsem zaradi vpliva drugih jezikov, kar pa ne ovira razumljivosti;
- besedilo je razumljivo in dovolj pravilno zapisano, da mu je mogoče slediti. Pojavljajo se lahko napake pri zapisovanju besed, postavljanju ločil in zgradbi besedila.

RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD

- uporabi ustrezen nabor slovničnih struktur, sporazumevanje je slovnično pravilno. Morebitne napake pri uporabi kompleksnejših struktur ne ovirajo jasnosti sporočila;
- razpolaga z bogatim besediščem, vendar izbor ni vedno slogovno ustrezen. Občasna nenatančna izbira besed ne ovira sporazumevanja. V večini kontekstov tvori ustrezne kolokacije besed;
- pretežno uporabi ustrezno intonacijo, jasno izgovarja besede in pravilno poudarja glasove. Kljub posameznim napakam pri izgovarjavi je sporočilo razumljivo. Večinoma pravilno predvideva fonološke značilnosti neznanih besed;
- tvori razumljivo zapisana besedila z manjšimi odstopanji pri zgradbi. Pri rabi ločil občasno dela napake, opazen je tudi negativen vpliv maternega ali drugih jezikov pri zapisovanju besed.

RAVEN B2, STANDARD

- uporabi bogat nabor slovničnih struktur in pri večini ne dela napak, spretno uporabi tudi kompleksnejše, vendar se pri teh lahko pojavijo napake ali netočne izbire, kar pa ne povzroča nesporazumov;
- razpolaga z bogatim besediščem, ki ga večinoma pravilno uporablja. Občasna napačna izbira besed ne ovira sporazumevanja. Obvlada ustrezne kolokacije in se učinkovito sporazumeva v večini kontekstov;
- uporabi ustrezno intonacijo, jasno izgovarja besede in pravilno poudarja glasove. Pravilno predvideva tudi fonološke značilnosti neznanih besed;
- tvori povezana besedila z ustrezno zgradbo. Zapisovanje besed in raba ločil sta večinoma pravilna. Včasih je opazen tudi negativen vpliv maternega ali drugih jezikov pri rabi ločil.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju jezikovne zmožnosti lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti. Dijak razvija jezikovno zmožnost v ustni ali pisni obliki o različnih vsebinskih področjih in v različnih okoliščinah.

Nabor možnih tipov nalog za razvijanje jezikovne zmožnosti:

- » slovnična ali besediščna vaja oz. naloga, besedilo in dejavnost ima za glavni cilj npr. bogatenje receptivnega in/ali produktivnega besedišča, tvorjenje pravičnih in smiselnih povedi, prepoznavanje in odpravljanje skladenjskih napak, utrjevanje pravičnega zapisa besed in uporabe ločil, pravično razumevanje slovnične strukture (pogosto lahko v kontrastivni luči z J1), razvijanje zmožnosti čim bolj pravične rabe jezikovnih struktur – vsi tipi nalog se lahko izvajajo kot igra (npr. kviz ali tekmovanje, kjer dijaki odgovarjajo na vprašanja, povezana s slovnico, besediščem in pravično rabo ločil).

Nabor možnih jezikovnih opravil za razvijanje jezikovne zmožnosti (velja za ravni od A1 do B2):

- » dopolnjevanje stavkov z ustreznimi slovničnimi oblikami;
- » preoblikovanje stavkov iz ene skladenjske tvorbe v drugo;
- » reševanje vaj, ki se osredotočajo na posamične specifične slovnične strukture, npr. konjuktivi v italijanščini;
- » pisanje krajših sestavkov ali zgodb, v katerih se uporablja določena slovnična struktura;
- » uporaba spletnih orodij in aplikacij, ki ponujajo interaktivne slovnične vaje;
- » igranje slovničnih iger, v katere se vstavlja različne slovnične oblike v kratke stavke, zgodbe;
- » iskanje in popravljanje slovničnih napak v povedih ali krajših besedilih;
- » uporaba kartic, na katerih je na eni strani zapisana slovnična struktura, na drugi pa primeri rabe;
- » pisanje in igranje dialogov, v katerih se uporablja določena slovnična struktura;
- » reševanje kvizov za preverjanje znanja različnih slovničnih pravil;
- » ustvarjanje tabel za različne slovnične strukture, npr. italijanski prihodnjik ali pogojnik in njihova raba v stavkih itd.;
- » uporaba kartic za učenje novih besed in njihovih pomenov;
- » igranje iger, kot so križanke, besedne kače ipd., ki spodbujajo prepoznavanje pomena in/ali rabo novih besed;
- » branje kratkih odlomkov knjig, člankov in drugih besedil, ki vsebujejo bogatejša besedišča;
- » redno pisanje dnevnika, v katerem se poskuša uporabiti nove besede in izraze;
- » učenje besed po vsebinskih sklopih;
- » pisanje krajših stavkov ali zgodb, v katerih se uporabljajo nove besede v kontekstu;
- » vaje, kjer se povezujejo besede z njihovimi možnimi asociacijami, sopomenkami, definicijami;
- » sestavljanje kratkih zgodb ali dialogov, v katerih se uporablja novo besedišče;
- » učenje besed, povezanih z isto korensko besedo (t.i. besedne družine);

- » učenje sopomenk in fraz, ki so pogosto v rabi v vsakdanjem jeziku;
- » reševanje besednih ugank, kot so preprostejši anagrami ali rebusi;
- » pisanje kratkih in enostavnih pesmi ali rim, v katerih se uporablja novo besedišče;
- » uporaba aplikacij za učenje jezika, ki ponujajo različne vaje za širjenje besedišča itd.

Pri poučevanju in učenju drugega tujega jezika uporabljamo večjezikovni pristop. To pomeni, da izhajamo iz dijakovega že obstoječega znanja jezikov (raznojezični repertoar), obvladovanja že usvojenih jezikovnih strategij ter omogočimo vključevanje vseh jezikov dijakov (njihovi prvi jeziki in jeziki, ki jih dijaki poznajo) ter vse druge jezike, ki se ne poučujejo in niso prisotni v razredu (gl. primer Delavnica Po transverzali raznojezičnosti (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vpv6p7a>), 2022).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkaže jezikovno zmožnost z ustnim ali pisnim odzivom, omejenem na vidike slovnice ali besedišča ali pravopisa. Pri tem se lahko uporabijo enaka jezikovna opravila kot pri sprejemanju, tvorjenju, interakciji in posredovanju, s katerimi se je dijak seznanil v procesu učenja.

Priporočeno je, da dijak izkaže znanje (slovnice, besedišča, pravopisa) v širšem kontekstu tvorjenja pisnih in/ali ustnih besedil, npr. slovnično in pravopisno ustreznost pri pisanju pisnih sestavkov, fonološko ustreznost pri govornem nastopu, ustreznost besedišča pri posredovanju ipd.

Ne priporočamo tradicionalnih slovničnih nalog niti ne tradicionalnih besediščnih nalog za preverjanje receptivnega besedišča.

OPISNI KRITERIJI

Gl. opisne kriterije, ki se nanašajo na posamične teme (tvorjenje, interakcija in posredovanje), in sicer tiste, ki so neposredno povezani z obsegom besedišča in slovnično pravilnostjo.

SOCIOLINGVISTIČNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

○: razvija zmožnost ustrezne rabe jezika za vzpostavitev družabnih stikov in učinkovitega preklapljanja med različnimi stopnjami formalnosti.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
obvlada zelo kratke družbene izmenjave in uporablja pozdrave in vljudnostne nagovore.	z najpreprostejšimi vsakdanjimi vljudnostnimi frazami vzpostavi in vzdržuje komunikacijo v osnovnih družbenih stikih.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
prepozna in skoraj vedno ustrezno interpretira družbene in kulturne norme in pravila ter se nanje večinoma primerno odzove, pri čemer uporablja preproste pogoste izraze in osnovne vzorce.	prepozna in ustrezno interpretira družbene in kulturne norme in pravila ter se nanje primerno odzove. Vzpostavi in vzdržuje družbene stike, pri čemer uporablja preproste pogoste izraze in osnovne vzorce.
RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
uporabi dokaj širok razpon jezikovnih sredstev za sporazumevanje: večinoma se izrazi situaciji primerno, prisotni so manjši in občasno kakšen večji spodrseljaj v družbeni izmenjavi.	ustrezno uporablja razpon situaciji primernih jezikovnih sredstev za sporazumevanje. Spodrseljaji so redki, saj ustrezno uporablja konvencije vljudnega sporazumevanja.
RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
pri izražanju večinoma spretno vzpostavi in vzdržuje ustrezen register (formalen, neformalen). Občasno se pojavljajo spodrseljaji predvsem pri izražanju vljudnosti v formalnem položaju.	izraža se jasno, vljudno in situaciji primerno, pri čemer ne dela večjih napak. Tako v formalnem kot neformalnem položaju vzpostavlja in vzdržuje ustrezen register.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju sociolingvistične zmožnosti lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te spretnosti, npr. učenje kulturnih norm in vrednot, prilagajanja jezika različnim stopnjam formalnosti. Dijak se lahko odzove besedno ali nebesedno, ustno ali pisno.

Nabor možnih tipov besedil in nalog za razvijanje sociolingvistične zmožnosti

- » dialog, igra vlog in simulacija,
- » besedilo z opisom kulturnih norm, vrednot in običajev različnih skupnosti,
- » intervju z ljudmi iz različnih kulturnih okolij,
- » gradiva in dejavnosti medkulturnih delavnic,
- » besedilo na spletnem forumu in skupnosti, kjer se srečujejo ljudje iz različnih jezikovnih in kulturnih okolij,
- » besedilo vsebin jezikovnih tečajev, vanj spada tudi učenje o kulturnih kontekstih, v katerih se jezik uporablja;
- » besedilo, ki je nastalo v večjezičnem jezikovnem projektu itd.

Nabor možnih jezikovnih opravil za razvijanje sociolingvistične zmožnosti:

- » analiziranje odlomkov dialogov iz filmov, serij ali knjig, da se prepozna, kako se jezik spreminja glede na družbeni kontekst;
- » igranje vlog, kjer se dijaki postavijo v različne družbene situacije (npr. neformalni pogovor s prijatelji);
- » opazovanje resničnih odlomkov pogovorov v različnih okoljih (npr. kavarna, urad) in poročanje o uporabljenih jezikovnih oblikah in načinih izražanja;
- » pogovori na različne vsebine, v katerih se spodbuja uporaba jezika, primerne za določeno občinstvo in situacijo;
- » sodelovanje v delavnicah, ki raziskujejo različne kulturne norme in njihov vpliv na jezikovno rabo;
- » pisanje različnih vrst kratkih besedil, neformalnih pisem, e-sporočil, poročil in drugih besedil, kjer se uporablja ustrezen jezikovni register;
- » izvajanje intervjujev z ljudmi iz različnih družbenih okolij, da se razume, kako se jezik spreminja glede na sogovornika itd.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkaže sociolingvistično zmožnost z besednim (ustnim ali pisnim) ali nebesednim odzivom.

Dijak izkaže znanje v širšem kontekstu tvorjenja pisnih in/ali ustnih besedil. Pri vrednotenju sociolingvistične ustreznosti se učitelj osredotoča na:

- » uporabo vljudnostnih oblik in upoštevanje vljudnostnih konvencij,
- » ustrezno izvajanje jezikovnih funkcij (tj. uporabo jezika za doseganje komunikacijskega cilja),
- » uporabo ustaljenih vzorcev in idiomatskih izrazov,
- » prepoznavanje sociokulturnih signalov in odzivanje nanje,

- » uporabo ustreznega registra itd.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » uporabo ustreznih registrov,
- » razumevanje kulturnih norm,
- » prilagoditev komunikacijskih strategij,
- » prepoznavanje in uporabo idiomov in frazemov,
- » interakcijo v različnih socialnih kontekstih,
- » reševanje nesporazumov,
- » rabo nebesedne komunikacije itd.

PRAGMATIČNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

- : razvija zmožnost prilagajanja jezika situaciji in sogovorncu (prožnost);
- : razvija zmožnost sodelovanja v pogovoru/interakciji (menjava vlog);
- : razvija zmožnost razvijanja in tvorjenja logično povezanih in strukturiranih besedil (razvijanje vsebine, koherentnost in kohezivnost);
- : razvija zmožnost ustreznega in spontanega izražanja (vsebinska natančnost in tekočnost).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

RAVEN A1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A1, STANDARD
pri izražanju omahuje glede natančnosti tudi pri kratkih in naučenih frazah, dela pogoste premore, komunikacijo prekine.	pri izražanju je natančen pri kratkih in naučenih frazah, pri čemer se ne izraža tekoče in dela pogoste premore.
RAVEN A2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN A2, STANDARD
- z rabo preprostega jezika se prilagodi večini predvidljivih situacij, pri nepredvidljivih potekih pogovora lahko nastopijo težave; - s preprostimi frazami začne, vzdržuje ali konča kratek pogovor, pri čemer mora biti sogovornik ves čas podporen in sodelovalen; - zgodbo ali krajši opis ubesedi z nizom zaporednih informacij, ki medsebojno niso vedno smiselno povezane. Redko uporablja povezovalce; - fraze o znanih vsebinah tvori, tako da se lahko vključi v kratke izmenjave, čeprav pri tem okleva in dela napake.	- z rabo preprostega jezika se prilagodi večini predvidljivih situacij. Nekatere fraze s parafraziranjem prilagodi konkretnim okoliščinam - s preprostimi frazami začne, vzdržuje in konča kratek pogovor, pri čemer mora biti sogovornik pogosto podporen in sodelovalen; - v obliki linearnega niza s smiselnim zaporedjem dogodkov pove zgodbo ali tvori krajši, preprost opis, pri čemer uporablja najosnovnejše povezovalce; - o znanih in vsakdanjih vsebinah ter v preprostih situacijah dokaj tekoče in dovolj natančno sporoči tisto, kar želi povedati. V krajših sporočilih je razumljiv, čeprav so premori in napačni začetki ter poskusi preoblikovanja izraženega očitni.

RAVEN B1, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B1, STANDARD
• pri izražanju uporabi osnovni razpon jezika, kar mu omogoča prilagajanje predvidljivim in deloma nepredvidljivim situacijam, pri čemer včasih ni prepričljiv; • začne, vzdržuje in konča krajši pogovor ali poseže v razpravo o znanih vsebinah ali vsebinah, ki ga zanimajo. Občasno manj spretno prevzema različne vloge v pogovoru. Njegova besedna in nebesedna komunikacija je večinoma primerna; • pri sporočanju upošteva zgradbo, običajno za izbrano besedilno vrsto. Razmeroma jasno poveže povedi v pripoved ali opis, ki je včasih neustrezno besedilno povezan. Besedilo je večinoma smiselno členjeno na odstavke; • posreduje preprostejše, nezahtevne informacije in poudari glavne točke besedila. Kljub daljšim premorom zaradi pomanjkanja besedišča in slabšega poznavanja slovničnih struktur se izraža dovolj razumljivo. Pri pisni komunikaciji se pojavljajo napake v kohezivnosti besedila.	• pri izražanju prožno uporabi dokaj širok razpon jezika, kar mu omogoča prilagajanje predvidljivim in deloma nepredvidljivim situacijam, pri čemer je prepričljiv; • pravilno začne, vzdržuje in konča pogovor ali poseže v razpravo o znanih vsebinah ali vsebinah, ki ga zanimajo, pri čemer ustrezno uporablja mnoga besedna in nebesedna sredstva; • pri sporočanju upošteva zgradbo, običajno za izbrano besedilno vrsto. Jasno prikaže časovno zaporedje besedila, spretno opiše in primerno razvije argumentacijo vključujoč protiargumente: sogovorec ali bralec mu zlahka sledi, tudi če so prisotne okornosti. Besedilo je smiselno členjeno na odstavke; • dovolj natančno pojasni bistvo povedanega in se izraža s precejšnjo lahkoto. Občasno ima težave pri oblikovanju sporočila, zaradi česar se pri ustnem sporazumevanju pojavljajo premori. Kljub temu lahko učinkovito nadaljuje brez pomoči. Pri pisni komunikaciji se pojavljajo okornosti v kohezivnosti besedila.
RAVEN B2, MINIMALNI STANDARD	RAVEN B2, STANDARD
• vsebino in izrazna sredstva dokaj učinkovito prilagaja situaciji in sogovorniku ter prilagaja stopnjo formalnosti večini okoliščin; • začne, vzdržuje in konča pogovor o širokem razponu, pri čemer je pretežno učinkovit v večini vlog. Ko poseže v razpravo, občasno uporabi slogovno manj ustrezna besedna ali nebesedna sredstva; • razvije jasna in smiselna besedila, v katerih ubesedi razliko med dejstvom in mnenjem. Večinoma upošteva značilnosti besedilne vrste. Kljub omejeni uporabi besedilnih povezovalcev svoje povedi poveže v koherenten diskurz; • posreduje podrobne in kompleksno povezane informacije, prilagaja se zahtevnejšim situacijam, v katerih precej tekoče in dokaj natančno ubesedi večino vsebin. Večinoma učinkovito uporablja stalne besedne zveze. Pri ustnem izražanju se pojavljajo opazni premori, pri pisnem pa je glede kohezivnosti in koherentnosti nekaj okornosti.	• vsebino in izrazna sredstva učinkovito prilagaja situaciji in sogovorniku ter uporablja stopnjo formalnosti, ustrezno okoliščinam; • začne, vzdržuje in konča pogovor o širokem razponu vsebin, pri čemer je učinkovit v večini vlog. Ko poseže v razpravo, uporabi primerna besedna in nebesedna sredstva; • argumentirano in sistematično razvije smiselno besedilo z razlikovanjem med mnenji in dejstvi, pri čemer upošteva značilnosti besedilne vrste. Kljub deloma omejeni uporabi besedilnih povezovalcev povedi poveže v jasen in koherenten diskurz; • posreduje podrobne in kompleksno povezane informacije, prilagaja se zahtevnejšim situacijam, v katerih tekoče, spontano in natančno ubesedi večino vsebin. Natančno in učinkovito uporablja stalne besedne zveze. Pri ustnem izražanju so premori malo opazni, pri pisnem pa so napake glede kohezivnosti in koherentnosti redke.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju pragmatične zmožnosti lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje zmožnosti izbire ustreznega jezikovnega sredstva po namenu in okoliščinah.

Dijak razvija pragmatično zmožnost besedno (ustno ali pisno) ali nebesedno.

Nabor možnih tipov besedil in nalog za razvijanje pragmatične zmožnosti:

- » dialogi in igre vlog, s katerim dijaki vadijo za avtentično sporazumevanje v različnih situacijah (npr. neformalni in formalni pogovori, sodelovanje na družabnih dogodkih, ipd.). Glej nabore tipov besedil in opravil pri tvorjenju, interakciji in posredovanju.

Nabor možnih jezikovnih opravil za razvijanje pragmatične zmožnosti:

- » igra vlog, v kateri se dijaki postavijo v različne situacije in vadijo ustrezne jezikovne oblike in izraze;
- » uporaba simulacij resničnih situacij, s katerimi se vadijo različni odzivi in interakcije;
- » preprosto analiziranje primerov iz resničnega življenja, v katerih se preučuje vpliv jezika na komunikacijo in razumevanje;
- » pisanje neformalnih in formalnih besedil, kot so e-sporočila, prošnje, zahvale, v katerih je uporabljen ustrezen način izražanja in jezik;
- » sodelovanje v delavnicah, ki raziskujejo npr. kulturne norme in njihov vpliv na sodobno jezikovno rabo;
- » pogovori z naravnimi govorci jezika, v katerih se dijaki učijo ustreznih jezikovnih oblik in kulturnih norm;
- » vaje, kjer se dijaki učijo prepoznati in reševati jezikovne in kulturne nesporazume itd.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkaže pragmatično zmožnost z besednim (ustnim ali pisnim odzivom) ali nebesednim.

Dijak izkaže znanje v širšem kontekstu tvorjenja pisnih in/ali ustnih besedil. Pri vrednotenju pragmatične ustreznosti se učitelj osredotoča na dijakovo poznavanje načel jezikovne rabe, in sicer, ali so sporočila:

- » organizirana, strukturirana in urejena (diskurzna zmožnost),
- » uporabna za izvajanje sporazumevalnih funkcij (funkcijska zmožnost),
- » razvrščena skladno z interakcijskimi in transakcijskimi poteki (zmožnost načrtovanja).

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo:

- » razumevanje in uporabo vljudnostnih oblik,
- » uporabo nebesedne komunikacije,
- » izražanje namere in ciljev,
- » rabo jezika glede na kontekst,
- » učinkovito uporabo govornih dejanj,

- » razumevanje impliciranega pomena,
- » prilagoditev komunikacijskih strategij,
- » reševanje komunikacijskih težav.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

Svet Evrope. (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje – dodatek. Zavod RS za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

Svet Evrope. (2017). ROPP. Referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam. Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9skbvwm>

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Ahačič, K., Banjac, M., Baškarad, S., Belasić, I., Bergoč, Š., Bešter, J., Borota, B., Bratina, K., Brečko, B. N., Breznik, I., Brodnik, A., Čop, J., Gorenc, J., Gradišek, P., Grušovnik, T., Holcar, A., Jerko, A., Jurak, G., Klančnik, B., ... Zupan, B. (2024). *Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431–445.

Drake, S. M., & Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (pp. 118–128). Routledge.

Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta linguarum*, 9–20.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.

Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.

Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wqp>

Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267–277.

Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.

Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.

Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden in J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15–30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143–167,. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qchx21a>

Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/r1uqo46>

Rutar Ilc, Z. (2005). Učnolilni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovo gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Svet Evrope (2023). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.

Vuorikari, R., Punie, Y., & Kluzer, S. (2023). *Okvir digitalnih kompetenc za državljane: z novimi primeri rabe znanja, spretnosti in stališč: DigComp 2.2* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/n0n2c3c>

SPREJEMANJE

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

TVORJENJE

PISNO IZRAŽANJE

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

INTERAKCIJA

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

SPLETNA INTERAKCIJA

CMEPIUS, mednarodno sodelovanje, eTwinning: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vii3d3f> in Project kits | European School Education Platform (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/44n8vnr>)

CMEPIUS, mednarodno sodelovanje, ERASMUS+: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/x9khxn6>

POSREDOVANJE

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

Svet Evrope. 2017. ROPP. Referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno z <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9skbvwm>

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

- » Ahačič, K., Lipovšek, F., Rot Gabrovec, V., Retelj, A., Šečerov, N., Pisanjak, M., Cajhen, S., Petek Ahačič, M., & Lešnik, M. (2017). *Primerjalni prikaz rabe jezikoslovnih izrazov pri pouku tujih jezikov v osnovnih in srednjih šolah: delovno gradivo za pripravljavce učnih načrtov, učbenikov in drugih učnih gradiv*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/1i4uqon> - za nemščino, Retelj, A. s. 28-39.
- » Candelier, M., Camilleri, A., Castellotti, V., De Pietro, J. F., Lőrincz, I., Meißner, F.-J., Noguerol, A., & Schröder-Sura, A. (2017). *ROPP, referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam: zmožnosti in viri*. Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/j57niv0>
- » *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse* (1. elektronska izd.). (2021). Znanstveno raziskovalno središče, Annales ZRS; Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/wz9qjbx>
- » CROMO. 2007: *CROMO: Medkulturni čezmejni modul – dopolnilo Evropskemu jezikovnemu listovniku 15+*. Gradec/Trst/Ljubljana: Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum, Agenzia Nazionale per lo Sviluppo dell'Autonomia Scolastica, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mp2x96l>
- » Hufeisen, B., in Neuner, G. (2003). *Mehrsprachigkeitskonzept – Tertiärsprachenlernen – Deutsch nach Englisch*. European Centre for Modern Languages. Strasburg: Svet Evrope.
- » *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse* (1. elektronska izd.). (2021). Znanstveno raziskovalno središče, Annales ZRS; Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/wz9qjbx>
- » Kač, L. (2022). Raznojezične učne ure so s pomočjo Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jezikom in kulturam več kot samo učenje jezikov = Plurilingual lessons with the Framework of References for

Plurilingual Approaches are more than only languages learning. V *Obrazi več-/raznojezičnosti: [znanstvena monografija]* (str. 107–130). Pedagoški inštitut. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vh30eph>

- » Medkulturni in večjezični pristopi pri pouku, *Gradivo z usposabljanja učiteljev*, 26.10.2017, ZRSŠ, MIZŠ, <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/da41q9b> (11.10.2024).
- » Pedagoški forum ZRSŠ ob evropskem dnevu jezikov, prispevki učiteljev o izvedenih večjezičnih in medkulturnih učnih dejavnostih, <http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/> (11.10.2024).
- » Puklavac, Nada, Milka, Enčeva, Sabina, Mulej, 2006: *Evropski jezikovni listovnik za srednješolce v starosti od 15 do 19 let*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Založba Tangram. Dostopno na <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/z5fl7hw> (24.1.2025).
- » *Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>
- » *Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu: zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT)* (1. izd., str. 108). (2022). Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/rmco26w>

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

Ahačič, K., Lipovšek, F., Rot Gabrovec, V., Retelj, A., Šečerov, N., Pisnjak, M., Cajhen, S., Petek Ahačič, M., in Lešnik, M. (2017). *Primerjalni prikaz rabe jezikoslovnih izrazov pri pouku tujih jezikov v osnovnih in srednjih šolah: delovno gradivo za pripravljavce učnih načrtov, učbenikov in drugih učnih gradiv*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/1i4ugon>

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

PRILOGE

PRILOGE PO POGLAVJIH

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

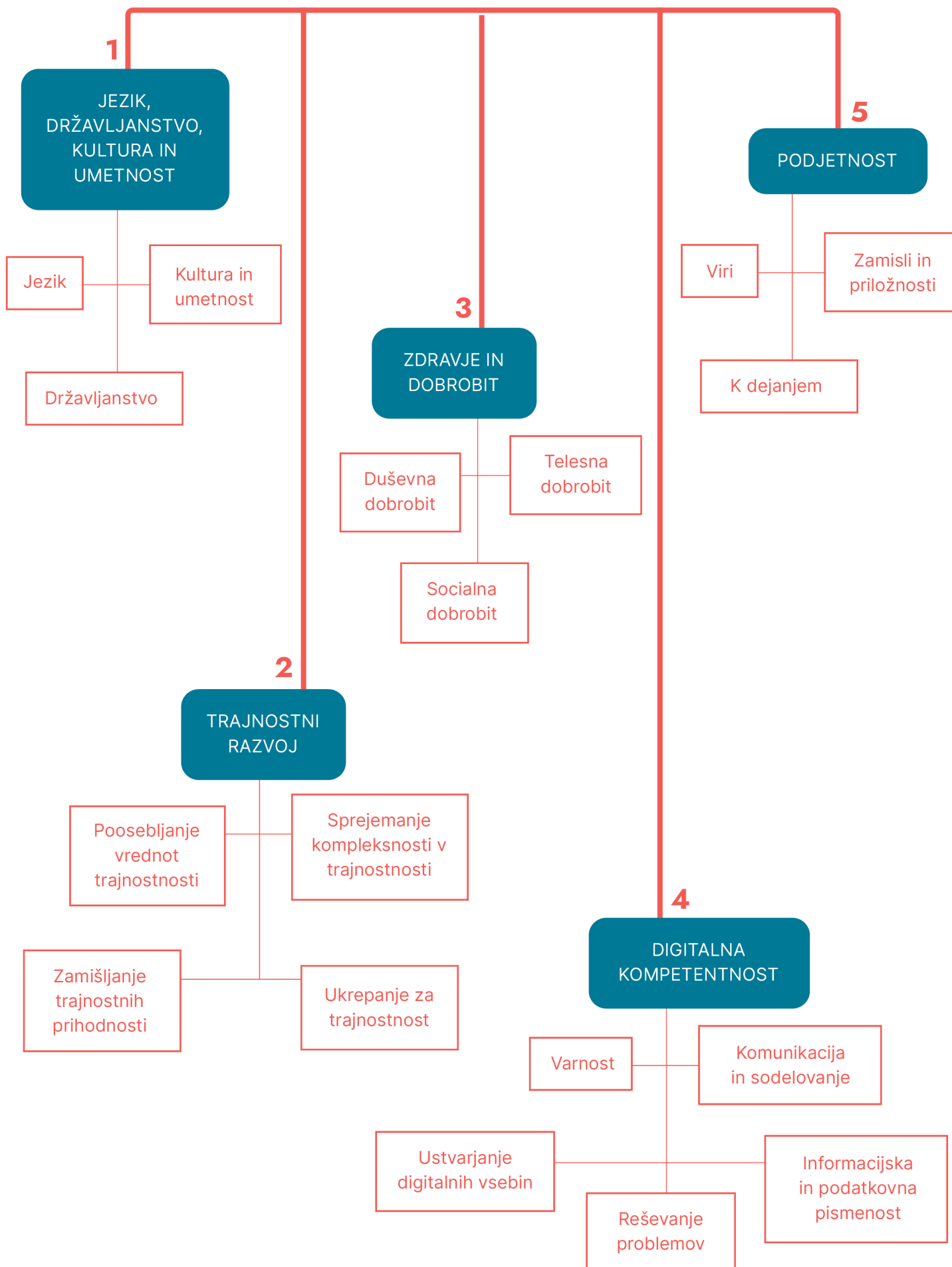
» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Priporocene_vsebine_gimnazija.pdf

SPREJEMANJE

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Priporocene_vsebine.pdf

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.